

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra fundamentální a dogmatické teologie

Eva Čápová

**Personologický důkaz Boží existence
Proti ateizmu**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: ThLic. David Bouma, Th.D.

Praha 2012

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

Dne 7.12.2011, Eva Čápová

Bibliografická citace

Personologický důkaz Boží existence [rukopis] : Proti ateizmu : bakalářská práce / Eva Čápková ; vedoucí práce: David Bouma. -- Praha, 2012. -- 65 s.

Anotace

Lidstvo od počátku své existence hledá svého Stvořitele a snaží se Ho poznat. Existuje Bůh? Ptá se ateista, agnostik a mnohdy i věřící. Filozofové a teologové se snaží dokázat, anebo popřít Jeho existenci. Smyslem tohoto důkazu není nic jiného, než dokázat, že člověk má Stvořitele, vůči kterému má zodpovědnost, z které se nemůže žádným způsobem vyvázat. Personologický důkaz, který podávám, aspiruje na apodiktický důkaz Boží existence.

Práce je rozdělena na tři části.

V první části se chronologicky zabývám nejznámějšími důkazy Boží existence, počínaje ontologickým důkazem sv. Augustina, sv. Anselma, sv. Tomáše Aquinského a teleologickým důkazem. V závěru této části nabízím současný stav bádání na tomto poli, zejména pak pohled, který se profiluje v časopise Distance, což je respektovaný internetový časopis kritického myšlení.

Ve druhé části uvádím vlastní důkaz Boží existence. K tomu používám čistě rozumový aparát bez akceptace víry a k důkazu pronikám pomocí sylogizmu. Ze dvou obecně platných premis dospívám k novému výroku. Písmo svaté a dogma o poznatelnosti Boží existence světlem rozumu dokládám jako analogii souladu víry a rozumu. Název důkazu "personologický" je pak velmi důležitý pro prokázání identity Boha.

Poslední část je věnována zejména kritice ateizmu a agnosticizmu. Právě destruktivní vlastnosti ateizmu jako soustavy si vynutily vytvoření apodiktického důkazu Boží existence. Z dosaženého poznání pak vyplývá logický závěr, který by mohl být podkladem pro ozdravné mechanismy aplikované do života společnosti.

Klíčová slova

důkaz, Bůh, ateismus, vývoj, osoba, inteligence, společnost

Abstract

The mankind is looking for Creator since the beginning of its existence and is trying to know Him. „Is there a God?” so is an atheist, agnostic and sometimes even a faithful asking.

Philosophers and theologians are trying to prove or deny His existence. The purpose of this proof is nothing more than to prove that a man has his Creator, to whom he is responsible and he has no chance to opt out of this responsibility. Personological proof that I submit aspires to apodictic proof of God's existence. The thesis is divided into three parts. The first part deals with the most familiar evidence of God's existence chronologically, starting with the ontological proof of St. Augustine, St. Anselm, St. Thomas Aquinas and teleological proof. To conclude this section I offer the current state of research in this field, especially the view, which is profiled in the magazine Distance, a respected online magazine of critical thinking.

In the second part I present my own proof of God's existence. For this I use purely intellectual apparatus without the acceptance of faith and I achieve the proof by means of syllogism. From two generally accepted premises I come to a new statement. I support scripture and dogma of the recognizability of God's existence by the natural light of human reason as analogy of harmony between faith and reason. The word „personological“ in the proof's designation is very important for identification of „proven“ God.

The last section is especially devoted to criticism of atheism and agnosticism. The destructive characteristics of atheism as a system call for the creation of apodictic proof of God's existence. Achieved cognition shows a logical conclusion which could be a foundation for healing mechanisms applied in the society.

Keywords

proof, God, atheism, evolution, person, intelligence, society

Počet znaků (včetně mezer): 130 438

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce ThLic. Davidu Boumovi, Th.D. z katedry dogmatické teologie, manželovi ing. Jiřímu Čápovi za anglický překlad, synu Davidovi za technickou podporu při práci s počítačem, ing. Michalu Kretschmerovi za ochotu při hledání podpůrných materiálů a paní Mgr. Evě Josífkové za závěrečnou korekturu.

Obsah

Apodiktický důkaz Boží existence.....	8
Prolog.....	10
1. Přehled nejznámějších důkazů Boží existence.....	12
1.1. Důkaz sv. Augustina.....	12
1.2. Důkaz sv. Anselma z Canterbury.....	12
1.3. Pět cest sv. Tomáše Aquinského	13
1.3.1. První cesta – První Hybatel.....	13
1.3.2. Druhá cesta – Eficientní příčina	14
1.3.3. Třetí cesta – Nutná příčina.....	15
1.3.4. Čtvrtá cesta – Cesta stupňů	15
1.3.5. Pátá cesta – Cesta rozumnosti	17
1.4. Teleologický důkaz.....	18
1.5. Shrnutí.....	18
2. Současná situace.....	19
2.1. Pokus o rigorizaci důkazu Boží existence.....	19
2.2. Kreacionismus.....	20
3. Ontologie jsoucná jsoucn.....	21
3.1. Pravda Je.....	21
3.2. My nevěříme	22
3.2.1. Je inteligence člověka tou nejvyšší inteligencí, kterou známe?.....	23
3.2.2. Je člověk na nejvyšším stupni bytí?.....	23
3.2.3. Na počátku bylo "Nic"?.....	24
3.2.4. Byla na počátku věčná hmota?.....	25
3.3. Důkaz Boží existence.....	25
3.3.1. Inteligence, která převyšuje inteligenci člověka.....	25
3.3.1.1. Vývoj není osoba.....	26
3.3.1.2. Hypotetický pokus: Analogie tvůrčích počinů bez přičiněním rozumu.....	27
3.3.2. Na nejvyšším stupni bytí je entita, která nás stvořila.....	28
3.3.2.1. Posloupnost entit.....	28
Analogie entis PODOBENSTVÍ O ČLOVĚKU STVOŘITELI.....	29
3.3.2.2. Závěry vyplývající z analogie entis.....	31

3. 3.3.	Na počátku bylo Slovo (Jan 1,1).....	33
3.3.3.1.	Evoluční rovnice vývoje lidských projektů.....	33
3.3.4.	Na počátku nebyla hmota	34
3.4.	My víme - shrnutí.....	34
4.	Identita Boha.....	37
4.1.	Osoba Boha.....	37
4.1.1.	Bůh sám se představuje svému stvoření.....	37
4.2.	Ježíš Kristus.....	38
4.2.1.	Svoboda svědomí.....	39
4.2.2.	Historicita Ježíše Krista.....	41
4.2.3.	Obhajoba Kristova božství.....	42
	Exkurs Dogmata.....	42
4.2.4.	Ježíš Kristus - prorok anebo šílenec?.....	43
4.2.5.	Můžeme Ježíše Krista s jistotou považovat za Boha?.....	44
4.2.5.1.	Žádný z protagonistů různých náboženství se jako Bůh nepředstavil	44
	Exkurs: Víra a věda.....	45
4.2.5.2.	Kristovo božství stvrzuje dokonalost nauky a ovoce, vzešlé z této nauky... ..	48
4.2.5.3.	Oběť a zmrtvýchvstání - jedinečný Kristův odkaz - odkaz spásy.....	49
	Exkurs Historicko-kritická metoda.....	49
4.3.	Shrnutí.....	50
5.	Ateizmus.....	51
5.1.	Lež ateizmu.....	52
5.2.	Svoboda.....	52
5.2.1.	Desatero.....	53
5.3.	Víra a ateizmus.....	53
5.4.	Lidská práva.....	54
5.5.	Závěrem.....	55
6.	Autorská práva.....	56
6.6.	Boží svoboda pro člověka.....	57
6.7.	Autorská práva Boha.....	57
	Vytčeného cíle bylo dosaženo.....	59
	Doslov.....	61
	Seznam použitých zkratk.....	62
	Seznam literatury.....	64

APODIKTICKÝ DŮKAZ BOŽÍ EXISTENCE

Od počátku lidského pokolení, jak nás o tom informují dějiny katolické církve, až po Velkou francouzskou revoluci bylo vědomí Boží existence samozřejmostí. To, že ateismus, potažmo agnosticizmus vládne v lidských srdcích místo Boha, není tedy tak samozřejmou skutečností, jak se na první pohled zdá.

Motivací pro napsání této bakalářské práce je právě tento nedostatek Boha, jak v lidských srdcích, tak v post křesťanské společnosti v době, ve které nyní žijeme.

Ateismus si činí nárok na respekt, který patří pouze Bohu, našemu Stvořiteli. Přeji s ateismus ukázat v jeho pravém světle; jako projevu ne kvality, ale deficitu kvality. Zatímco socialismus si dělal nároky na vnější svobodu člověka, liberalismus je poněkud rafinovanější a pod dojmem názvu a neustálého omílání tohoto slova, které v zásadě neoznačuje myšlený obsah, ale je synonymem pro svévoli, nepozorovaně likviduje vnitřní svobodu člověka - jeho mravní sílu. Vyloučením Boha ze zákonů a života společnosti se tak hroutí celá stavba, na které je vybudována křesťanská společnost. Jakmile se odstranilo první přikázání z desatera, na kterém stojí celý mravní systém, konání zla, které je praktickým vyjádřením antidesatera, se postupně stalo žádoucím jednáním.

Stejně jako je Bůh svrchovaně pravdivý a zároveň svrchovaně svobodný: "*Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými*" (Jan 8,32), si přeji, aby i člověk byl osvobozen skrze pravdu o Bohu, našem Stvořiteli. Proto cílem této práce je apodikticky dokázat Boží existenci.

Práce je strukturovaná a koncipovaná do tří částí.

V první části ve stručnosti uvedu již známé důkazy Boží existence a obeznámím čtenáře se současnou situací na tomto poli. Tato práce není ale kompilátem na téma "Důkaz Boží existence", proto se nebudu, již stávajícími důkazy zabývat dopodrobna, pouze je ve stručnosti uvedu. Ve druhé části, podám vlastní důkaz Boží existence, který je těžištěm této práce. Absence víry má svoji morálně-etickou dimenzi, kterou budu stručně reflektovat ve třetí části práce. Práce se tak z působnosti fundamentální teologie přesouvá v neúprosné logice na pole morální teologie.

Základním předpokladem tohoto důkazu je skutečnost, že Bohu může rozumět každý. Proto i tento důkaz, domnívám se, je poměrně jednoduchý. V tom vidím jeho opravdovou hodnotu. Může ho pochopit jak vědec, který je schopen komplikovaného myšlení, tak malé dítě, dívající se na svět nekomplikovaně a prostě. Každý je toho schopen. Vycházím z logické tvůrčí koncepce Stvořitele, která je taková, že stvoření musí rozumět svému Stvořiteli. To

vyplývá z prvního požadavku desatera: *"Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou"*(Dt 6,4-5). Bůh - Stvořitel požaduje od svého stvoření lásku a milovat lze jen to, co známe (čemu rozumíme).

K důkazu Boží existence dospívám pomocí logiky. Vycházím z premis, které jsou objektivně platnou skutečností, takže tento důkaz Boží existence je pak abstrahován do třech srozumitelných vět. Toto považuji z hlediska praktické využitelnosti důkazu za nejvíce žádoucí.

Původně nebylo předmětem této práce ukázat na toho, Kdo je Bůh, nicméně charakter důkazného procesu míří až k identifikaci, což lze vydedukovat i z názvu.

Motivací pro vznik tohoto důkazu, jak to vidím, je morálně-etická potřeba dokázat existenci Boha. 27. *Co je pravdivé, musí být pravdivé pro všechny a vždycky. Nicméně kromě této všeobecnosti člověk hledá něco absolutního, co by mohlo dát smysl a odpověď všemu, na co se ptáme: nějaké vyšší jsoucno, které je základem každé věci. Jinými slovy, hledá definitivní vysvětlení, nejvyšší hodnotu, za níž už nejsou a nemohou být kladeny další otázky, ani přidáno něco dalšího. Hypotézy mohou člověka lákat, ale neuspokojí ho. Pro všechny přijde okamžik, ať si to připustí nebo ne, kdy potřebují zakotvit svou existenci v absolutní pravdě, jež dává jistotu a která už není vystavena pochybám.*¹

Co je pravdivé, je pravdivé pro všechny a vždycky. Z této práce by mělo vyplývat, že každý člověk je Bohu odpovědný; ne proto, že věří a přijal tuto skutečnost jako pravdu víry, ale z podstaty věci. Nicméně budu se zabývat i hodnotou víry a poukážu na její konstruktivní rozměr, který je primární pro přežití Homo sapiens. Lze na ní rozvíjet lidskou civilizaci, na rozdíl od ateizmu, který je destruktivní a vede člověka k zániku. Tyto skutečnosti, které podle mého soudu nejsou uceleně reflektované, by pak měly spustit ozdravné mechanismy a postupně měnit morální klima ve společnosti. V současnosti je to v občanskoprávní rovině tak, že víra je uznána pouze jako výraz životního stylu individua. To není moudré. Bůh je Stvořitelem celého světa a proto má nárok na uznání v celospolečenském rozměru.

Cílem této práce je tedy dokázat Boží existenci apodikticky, identifikovat osobu Boha a vyvodit z tohoto nového poznání důsledky.

---

¹ JAN PAVEL II. – papež. *Fides et ratio*. In http://www.kebrle.cz/katdocs/FidesEtRatio.htm#_ftnref44. Vyhledáno 25.11.11.

Prolog

Hasne víra tam, kde se probouzí rozum?

Zdá se, že existuje dvojitý způsob užití rozumu a dvojitý způsob, jak být moudrými nebo maličkými. Je tu autonomní způsob užití rozumu, který se staví nad Boha, v celém spektru věd, počínaje přírodními vědami, kde je metoda vhodná ke zkoumání matérie zevšeobecněna. V této metodě není pro Boha místo, Bůh tedy neexistuje. A stejně tak v teologii: loví se ve vodách Písma svatého za pomoci sítě, která umožňuje chytat jen určitou velikost ryb, a ty, které se vymykají této míře, chytit nelze, a tudíž nemohou existovat. A tak se velké tajemství Ježíše, Syna, který se stal člověkem, redukuje na jakéhosi historického Ježíše, skutečně tragickou postavu, přízrak bez těla a kostí, někoho, kdo zůstal v hrobě, rozpadnul se a je skutečně mrtev. Tato metoda dovede chytit určité ryby, ale vylučuje velké tajemství, protože člověk sám ze sebe činí míru, podléhá pýše, která je současně velkou hloupostí, jež absolutizuje určité metody, které nejsou vhodné na velké skutečnosti. Upadá do téhož akademického cítění, jaké jsme viděli u zákoníků, kteří odpovídají mudrcům: mne se to netýká, zůstávám nad svou existencí, nedotčený... Specializace, která vidí všechny detaily, ale už nevidí celek. Benedikt XVI.2

Spíše se jeví, že kde hasne víra, tam hasne i rozum.

Pokud něco existuje, musí existence tohoto být prokazatelná, jinak by tato existence neměla vůbec smysl.

Tato práce je racionální výpověď o tom, že svět má svého Stvořitele.

Všimněme si, že žádné malé dítě nemá s Bohem problémy. Boží existenci bere na vědomí jako zcela samozřejmou věc. I když to neumí vyjádřit slovy, chápe, že svět musel někdo stvořit a nepřipadá mu to nijak zvláštní a neuvěřitelné. Zřejmě to souvisí s pokornou prostotou dítěte, jak ve vnímání stvořených věcí, tak v úsudku o nich. Když říkáme "bud' vůle Tvá", znamená to, že tu vůli můžeme a máme poznat. Tedy jsme schopni svému nebeskému Otci rozumět, jak nás o tom informuje *dogmatická konstituce Dei Filius: Jestliže někdo říká, že jeden a pravý Bůh, náš Stvořitel a Pán, nemůže být s jistotou poznán přirozeným světlem lidského rozumu skrze to, co bylo učiněno: a.s.3*

---

2 BENEDIKT XVI. – papež. *Promluva ke členům Mezinárodní teologické komise, ze dne 1.12.2009.* In http://www.radiovaticana.cz/clanek_print.php4?id=12105. Vyhledáno 1.3.11.

3 PRVNÍ Vatikánský koncil. *Kánon 2. Zjevení 1.* In *Dokumenty I. vatikánského koncilu*. Praha: Krystal OP. s.r.o., 2006. str. 79.

Toto dogma katolické církve předpokládá, že skutečnost Boží existence je poznatelná přirozeným rozumem. Mám takovou osobní zkušenost, že pokud člověk nemá víru, není toho vůbec schopen. Jeho rozum je jakoby zastřen závojem. Je to zde a přece to nevidí. Ale zároveň člověka obviňuje vlastní zkušenost, že nic není samo ze sebe a že všechno co je, má svého tvůrce. To může chápat i nevěřící. Místo toho, aby vzdal hold (neznámému)Tvůrci, raději se spokojil s vývojovou teorií. K tomu se (byť nepřímou) vztahuje tento verš z Písma sv.:

Kniha moudrosti 13, 1 - 9

- ¹*Vskutku nicotní jsou od přírody všichni lidé, kterým nebylo dáno znát Boha. Ze všeho dobrého, co mají před očima, nedokázali poznat toho, který je, a z pohledu na dílo nerozpoznali Tvůrce.*
- ²*Ale oheň, vítr nebo rychlý mrak, hvězdný kruh, dravé vodstvo nebo nebeská světla považovali za světovládné bohy.*
- ³*Jestliže uneseni jejich krásou je pokládali za bohy, tím spíše měli poznat, oč lepší je jejich Pán, neboť on, té krásy Prapůvodce, vše stvořil.*
- ⁴*Jestliže žasli nad jejich mocí a působením, měli z nich pochopit, oč mocnější je ten, kdo je uspořádal.*
- ⁵*Neboť z velikosti a krásy tvorů může být srovnáním poznán původce jejich bytí.*
- ⁶*Ale ovšem, zasluhují malou výtku: zřejmě bloudí při hledání Boha a ve snaze ho nalézt.*
- ⁷*Zabývají se totiž jeho dílem a zkoumají je, ale spoléhají na svůj zrak, neboť je krásné, co vidí.*
- ⁸*Nelze je však omluvit,*
- ⁹*neboť jestliže dokázali tolik poznat, že byli schopni probádat svět, jak to, že nenašli hned Pána těchto věcí?⁴*

Takto se člověk vyvázal z respektu ke Stvořiteli a raději přijal lež, než by se podřídil pravdě a uvěřil (svému zdravému rozumu) i když zatím ještě plně nechápe. Jde o to, že nejdříve uvěříme a až potom pochopíme. Proto je dogma zcela akceptovatelné a má své místo i dnes v našem světě i když se zdá, že normo-tvorba se přesunula na ateistickou půdu. Je to skutečně jenom zdání a klam.

---

4 BIBLE – Písmo svaté starého a nového zákona (včetně deuterokanonických knih), Český ekumenický překlad Praha: Česká biblická společnost, 1985. In <http://www.biblenet.cz/>. Vyhledáno 7.12.11.

1. Přehled nejznámějších důkazů Boží existence

Nejdříve se seznámíme s několika nejznámějšími důkazy Boží existence.

1.1. Důkaz sv. Augustina (354-430)⁵ – *De vera religione*

*Zárodečnou formou tohoto důkazu je následující myšlenkový postup Augustinův, jak je uvedeno v Úvodu do filozofie, A. ANZENBACHERA: Nevycházej ze sebe, ale vrať se do sebe. Pravda přebývá ve vnitřním člověku. Jestliže shledáš, že tvá přirozenost je proměnlivá, vystup sám nad sebe. Ale když vystupuješ sám nad sebe, uvaž, že se nad tebe pozdvihuje rozumová duše. Tedy směřuj tam, odkud se zapaluje samo světlo rozumu. Vždyť kam jinam dospěje ten, kdo správně uvažuje, ne-li k pravdě? Pravda se totiž nedostává sama k sobě usuzováním, ale ona je tím, k čemu spějí všichni, kteří užívají světlo rozumu. Nahlédni, že je to nejvyšší shoda, a uveď se s ní do souladu. Vyznej, že ty nejsi to, co ona. Neboť ona sama sebe nehledá, ty ses však k ní nedostal hledáním v prostoru, ale duchovní láskou. Kéž tedy vnitřní člověk najde soulad s tou, která v něm přebývá, nikoliv pro požívání nízké a tělesné, nýbrž nejvyšší a duchovní. (De vera religione O pravém náboženství, část 39, §72).*⁶ Je něco výš, něco co nemá zdroj v člověku, ale existuje: nekonečná, věčná Pravda, která existuje nezávisle na lidském úsudku. Čeká až bude objevena. Nicméně je toho mnoho co nemá zdroj v člověku, proto je zvláštní, že člověk vůbec racionálně mohl přistoupit na myšlenku, že neexistuje Bůh. *Tatáž pravda, v níž bylo stvořeno nebe a země, je učitelkou našeho nitra.*⁷

1.2. Důkaz sv. Anselma z Canterbury (1033-1109)⁸ - Proslogion

Protože ho velice působivě uvádí encyklika Jana Pavla II., *Fides et ratio*, citace pochází z tohoto zdroje i s úvodem blahoslaveného papeže: *Zjevení tedy vnáší do našich dějin všeobecnou a poslední pravdu, jež vybízí rozum člověka, aby se nikdy nezastavil; dokonce jej pobádá, aby hranice vlastního vědění neustále rozšiřoval, dokud si nebude vědom toho, že dosáhl všeho, co bylo v jeho moci, aniž by něco opomenul. Při tomto uvažování nám přichází*

---

⁵ FRANZEN, August. *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon, 1992. Str. 71.

⁶ ANZENBACHER, Arno. *Úvod do filozofie*, 2. vyd. České Budějovice: Státní pedagogické nakladatelství v Praze, 1990. Str. 286.

⁷ Tamtéž.

⁸ *iEncyklopedie*. Karmelitánského nakladatelství. In <http://www.iencyklopedie.cz/anselm-z-canterbury/>. Vyhledáno 7.12.11.

na pomoc jedna z nejhlubších a nejvýznamnějších osobností lidských dějin, na niž se odvolává jak filozofie, tak teologie: svatý Anselm Canterburský arcibiskup se ve svém *Proslogion* vyjadřuje takto: "Když jsem o tom často a opravdu usilovně přemýšlel, mnohdy se mi zdálo, že jsem to, co hledám, již uchopil. Jindy to ale zraku mé mysli dočista unikalo, takže jsem nakonec přestával doufat a chtěl všeho zanechat, protože se mi zdálo, že onu věc nelze nalézt. Ale když jsem myšlenku na ni chtěl zcela zavrhnout, aby mou mysl nadarmo nezaměstnávala a neodváděla ji od jiných, dosažitelných věcí, právě tehdy, ačkoliv jsem se jí nechtěl zabývat a bránil jsem se jí, počala na mne dotírat čím dál tím víc ... Avšak běda mně bídnému, jednomu z ubohých synů Eviných, vzdálených od Boha! Co jsem započal? A co jsem učinil? Kam jsem směřoval? A kde jsem se ocitl? Po čem jsem toužil? A čím se nyní souším? ... Pane, nejen že jsi to, nad co nic většího nelze myslet, ale jsi cosi většího, než je vůbec možné myslet ... Poněvadž totiž lze myslet, že existuje něco takového, pak nejsi-li to ty, je možné myslet něco většího, než jsi ty. To však nelze."⁹

Je možné myslet něco co neexistuje? Asi těžko. Z toho tedy vyplývá, že Bůh, jako to největší, co lze myslet, musí existovat. Pokud by neměl existovat, nesměli bychom myslet, že existuje, ale vzhledem ke stvořenému světu, na kterém člověk nemá žádný tvůrčí podíl, ani na zákonitostech toho světa, které vykazují dokonalý soulad, musíme myslet naprosto logicky, že existuje vyšší jsoucní a protože lze myslet dokonalost, existuje jsoucní nejvyšší. A toto jsoucní může být pouze Bůh, protože nad Něho už nelze myslet nic většího.

1.3. Pět cest sv. Tomáše Aquinského (1225-1274)¹⁰ - Summa theologická

*Musí se říci, že paterou cestou lze dokázati, že Bůh jest.*¹¹

1.3.1. První cesta - První Hybatel

První pak a zřejmější cesta je, která se běře se strany pohybu. Je totiž jisté a smyslem známé, že v tomto světě něco jest pohybováno. Ale vše, co jest pohybováno, jest pohybováno od jiného. Neboť nic není pohybováno, leč pokud jest v možnosti k tomu, k čemu jest pohybováno, něco pak pohybuje, pokud jest v uskutečnění. Pohybovati totiž není nic jiného

---

⁹ JAN PAVEL II. - papež. *Fides et ratio*. 14 In http://www.kebrle.cz/katdocs/FidesEtRatio.htm#_ftnref44. Vyhledáno 7.12.11.

¹⁰ *iEncyklopedie* Karmelitánského nakladatelství. In <http://www.iencyklopedie.cz/anselm-z-canterbury/>. Vyhledáno 7.12.11.

¹¹ AQUINSKÝ, Tomáš, sv. *Summa theologická*. In [http://krystal.op.cz/sth/sth.php?&next=Sv.TomášAquinský,Summa theologická I q. 2 a. 3 co](http://krystal.op.cz/sth/sth.php?&next=Sv.TomášAquinský,Summa%20theologická%20I%20q.%20a.%203%20co). Vyhledáno 31.8.11.

nežli přivésti něco od možnosti do uskutečnění. Avšak od možnosti nemůže nic býti přivedeno do uskutečnění, leč skrze nějaké jsoucno v uskutečnění, jako teplé v uskutečnění, na příklad oheň, činí teplým v uskutečnění dřevo, jež je teplé v možnosti a tak je pohybuje a mění. Není však možné, aby totéž zároveň bylo v uskutečnění a v možnosti vzhledem k témuž, nýbrž jen vzhledem k různým; co totiž je teplé v uskutečnění, nemůže zároveň býti teplé v možnosti, nýbrž je zároveň studené v možnosti. Je tedy nemožné, aby vzhledem k témuž, a týmž způsobem bylo něco pohybujícím a pohybovaným, čili aby samo sebe pohybovalo. Tedy vše, co jest pohybováno, musí býti od jiného pohybováno. Jestliže tedy to, od něhož jest pohybováno, jest pohybováno, musí i ono býti od jiného pohybováno. Tu však nelze postupovati do nekonečna, protože tak by nebylo žádného prvního pohybujícího v důsledku ani žádného jiného pohybujícího, protože druhotná pohybující nepohybují, leč tím, že sama jsou pohybována od prvního pohybujícího, jako hůl nepohybují, leč tím, že jest pohybována rukou. Tedy jest nutno dojíti k nějakému prvnímu pohybujícímu, které by nebylo od nikoho pohybováno, a jím všichni rozumějí Boha.

Sv. Tomáš chce v této části důkazu Boží existence nastínit skutečnost, že pokud něco prochází změnou (pohybem), není měněno samo od sebe, ale od jiného činitele. Stačí si představit vlastní auto. Když člověk auto nenastartuje z možnosti pohybu, do možnosti uskutečnění, auto zůstane stát. Nerozpohybují se samo. Funkčnost a změna je dána hybatelem. Věc není měněna sama od sebe. Takto se dostaneme až k prvnímu Hybateli. Neboť ani člověk není pohybován sám sebou. Je mu to dáno.

1.3.2. Druhá cesta - Eficientní příčina

Druhá cesta je z pojmu příčiny účinné. Shledáváme totiž, že v těchto věcech, smysly poznatelných, jest pořad příčin účinných. Ale shledáváme, že není možné, aby něco bylo příčinou účinnou sebe sama, poněvadž tak by bylo dříve, nežli samo jest, což jest nemožné. Není pak možné, aby se v příčinách účinných postupovalo do nekonečna. Neboť ve všech příčinách účinných, seřazených, první jest příčinou prostředního a prostřední jest příčinou posledního, ať jest prostředních více nebo jen jedno. Ale není-li příčiny, není účinku. Kdyby tedy nebylo prvního v příčinách účinných, nebude prostředního ani posledního. Avšak kdyby se postupovalo do nekonečna v příčinách účinných, nebude první účinné příčiny, a tak nebude ani posledního účinku, ani prostřední příčiny účinné, což jest zřejmě nesprávné. Tedy je třeba stanoviti nějakou příčinu účinnou první, kteroužto všichni nazývají Bohem.

Účinná příčina, neboli výkonná příčina naznačuje, že nic není samo ze sebe. Nic neutváří sebe sama. Musí být proto jakási první příčina, kterou nazýváme Bohem. Příčina,

kteřá dává věcem důvod existence a smysl. Například stůl nevznikne, pokud k tomu není důvod. Důvod ke vzniku stolu není dán potřebou stolu, aby byl. To by musel být ještě dřívě, než vůbec vznikl, aby o sobě myslel, že chce být, což je nemožné. Stůl je dán potřebou člověka. Aby stůl vznikl, je třeba ho vytvořit. Ten, kdo vytvořil stůl, sám byl vytvořen. Nic není samo-strůjcem. Tato posloupnost, ale není nekonečná, proto musí být jeden první, který musí mít tvůrčí, účinné schopnosti, tzv. *eficientní příčina*.¹² Eficientní příčina – Bůh, není sebe-konstitutivní. Bůh Je. K tomuto podává vysvětlení třetí cesta.

1.3.3. Třetí cesta - Nutná příčina

Třetí cesta jest vzata z možného a nutného a je taková: Shledáváme totiž ve věcech některá, u nichž jest možno býti a nebýti, neboť se shledává, že některá se rodí a hynou a v důsledku toho mohou býti a nebýti. Ale jest nemožné, aby všechno, co je takové, bylo vždycky, poněvadž co může nebýti, někdy není. Jestliže tedy všechno může nebýti, někdy nebylo skutečně nic. Jestli však toto jest pravda, ani nyní by nic nebylo, poněvadž co není, nezačíná býti leč skřze něco, co jest. Nebylo-li tedy žádného jsoucna, nebylo možné, aby něco začalo býti, což je zřejmě nesprávné. Tedy ne všechna jsoucna jsou možná, nýbrž musí býti ve věcech něco nutného. Ale každé nutné buď má příčinu své nutnosti odjinud, nebo nemá. Není pak možno postupovati do nekonečna v nutných, jež mají příčinu své nutnosti, jako to není možné u příčin účinných, jako bylo dokázáno. Tedy jest nutno stanoviti něco, co je samo sebou nutné, nemajíc odjinud příčiny nutnosti, nýbrž co jest příčinou nutnosti jiným.

Sv. Tomáš konstatuje, že nelze očekávat něco, když na počátku bylo nic. I když jsou všechny věci pomíjivé a mohou být i nebýt, stav absolutní nicoty nikdy neexistoval. Z ničeho, nepovstane něco, leč by bylo něco co má samo v sobě příčinu existence všeho, co jest. To „něco“ ale spíše někdo je Bůh. Bůh, který Je, není omezován časem. Tím se vypořádáváme s otázkou, kdo stvořil Boha? Bůh, kterého něco omezuje přestává být Bohem, natož tak čas, který není žádná eficientní veličina. To jenom my jsme v čase, ale Bůh je věčnost sama. Je to základní existence. Než přišli materialisté s věčnou hmotou, bylo to jasné.

1.3.4. Čtvrtá cesta - Cesta stupňů

Čtvrtá cesta se běře ze stupňů, které se shledávají ve věcech. Shledává se totiž ve věcech něco více a méně dobré a pravdivé a ušlechtilé, a tak o jiných takových. Avšak více a

---

¹² CARDAL, Roman. Rigorizovaný důkaz Boží existence – Díl 1., 2.1. In http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=230. Vyhledáno 7.12.11.

méně se říká o různých podle toho, jak se rozličně blíží něčemu, co jest nejvíce. Jako více teplé jest, co se více blíží nejvíce teplému. Je tedy něco, co jest nejpravdivější a nejlepší a nejušlechtilější a v důsledku toho nejvíce jsoucno. Neboť co jest nejvíce pravdivo, jest nejvíce jsoucno, jak se praví ve 2. Metaf. Co však se nazývá nejvíce takovým v nějakém rodu, jest příčinou všeho, co jest toho rodu; jako oheň, jenž jest nejvíce teplý, je příčinou všech teplých, jak se praví v téže knize. Tedy jest něco, co je příčinou bytí a dobroty a kterékoli dokonalosti ve všech věcech; a to nazýváme Bohem.

Mgr. Roman Cardal Ph.D. se v časopise Distance¹³, ve kterém navazuje na Tomášových pět cest se snahou o rigorizaci důkazu Boží existence, k této cestě vyjadřuje takto: *Pro pochopení samotné intence autora čtvrté cesty se jeví jako naprosto nezbytné překročit hranice významů daných každodenním územ u termínů, které v předložené argumentaci nacházíme. Pokud bychom tak neučinili, musel by celý argument nutně působit velice naivně. V jakém smyslu se v něm vůbec mluví o pravdě, dobru a dokonalosti existujících věcí? Nezapomeňme, že tyto termíny na sebe berou precizní, filosoficky fundovaný význam, který přesahuje konfušní smysl, s nímž se spokojujeme v našem běžném užívání. Že je tomu skutečně tak, o tom svědčí Tomášův odkaz na druhou knihu Aristotelovy Metafyziky, kde řecký filosof pojednává o pravdě existujících věcí. Metafyzika ospravedlňuje základní dělení jsoucna do jeho navzájem neredukovatelných, primárních významů a vyhrazuje některé z nich své kompetenci. Z oblasti svého výzkumu například vylučuje případkové jsoucno (ens per accidens) a jsoucno nakolik je myšlené (ens ut verum). Je tedy jasné, že hovoří-li Tomáš o jsoucnech pravdivých, nemůže mít na mysli než pravdu ontologickou. Podobně i smysl termínů „dobrý“ a „dokonalý“ je nutné chápat v jejich ontologických valencích. Z ontologického hlediska jsou více pravdivé ony skutečnosti, které jsou podmínkou existence a tudíž i poznatelnosti jiných skutečností. Tak například můžeme označit substanci jakožto nutnou ontologickou podmínku existence všech případkových určení za „více pravdivou“ než ona případková určení, protože samotná jejich poznatelnost je závislá na logicky předcházejícím poznání existence substance. Obecně řečeno, každá příčina předchází ontologicky svůj účinek a tím se stává zároveň i nutnou podmínkou myslitelnosti a logické pravdivosti svých účinků. Skutečnosti více závislé jsou tak „méně pravdivé“ v tom smyslu, že mají důvod své existence a své poznatelnosti mimo sebe, kdežto skutečnosti schopné působit účinky se v tomto ohledu stávají pravdivějšími než jimi způsobená jsoucna. Z povahy těchto vztahů pak vyplývají i významy termínů „dobrý“, „dokonalý“ a „vznešený“. To, co působí, je*

---

¹³ Distance. Revue pro kritické myšlení. <http://www.distance.cz/>.

chápano jako ontologicky hodnotnější než to, co ono působení přijímá, protože se má za to, že mít nějaké pozitivní určení v uskutečnění je lepší než je mít pouze v možnosti. Zde nacházíme důvod, proč Aristotelés a Tomáš považují uskutečnění a příčinu za lepší a dokonalejší než možnost a účinek. Stává se tak pochopitelným i přívlastek „vznešený“, jímž se chce naznačit právě ontologická priorita jedněch určení ve srovnání s jinými.¹⁴

Úvaha Mgr. Romana Cardala Ph.D. je uvedena pouze z důvodu, že tuto cestu skutečně nelze podchytit jednoduše, proto bylo vhodné dát analýzu erudovaného filozofa k dobru.

Sv. Tomáš sděluje, že jsou morální dobra – jako láska, dobro, pravda, atd., která jsou v plném uskutečnění u Boha. Člověk má na nich více či menší podíl, ale ona existují nezávisle na člověku. Pokud tedy existují jako taková, musí mít svého normativního Nositele, který je Bohem, neboť člověk tyto normy nevytvořil, ale participuje na nich. Tato dobra jsou nad člověkem. A musí mít proto svého původce. *Je tedy něco, co jest nejpravdivější a nejlepší a nejušlechtlejší a v důsledku toho nejvíce jsoucno.* Normativem pro dokonalé dobro není člověk, ale Bůh. Souvisí to ale i se samotnou existencí člověka. Stvoření není odvozeno od člověka, ale od Boha.

1.3.5. Pátá cesta – Cesta rozumnosti

Pátá cesta se bere z řízení věcí. Vidíme totiž, že některé věci, které postrádají poznání, totiž přírodní tělesa, jsou činná pro cíl. Což je zřejmé z toho, že vždycky nebo velmi často jsou činná tímže způsobem a dosahují toho, co jest nejlepší. Z toho jest patrné, že ne náhodou, nýbrž z úmyslu docházejí k cíli. Co však nemá poznání, nesměruje k cíli, leč řízeno někým poznávajícím a rozumějícím, jako šíp lučištníkem. Tedy jest něco rozumějící, jímž všechny přírodní věci jsou řízeny k cíli, a to nazýváme Bohem. Je patrné, že stvořené věci nebloumají nahodile sem a tam nevědouce co se sebou počít. Analogie šíp a lučištník je velice trefná. Představme si, že tím šípem je Zeměkoule. I když naše oči nevidí střelce, přece jen z funkčnosti Zeměkoule a dalších nebeských těles lze poznat rozumové uspořádání, které musí mít svého Původce. Pokud tato tělesa nenaplnují "svůj program" nemají sama o sobě žádný smysl. Jak by mohla Zeměkoule sama o sobě vědět, že se má točit a že na ní má vyrašit život? Je zde tedy někdo, kdo stvořil věci s jasným určením.

---

¹⁴ CARDAL, Roman. Rigorizovaný důkaz Boží existence – Díl 3., 1.1.2. In http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=259. Vyhledáno 1.9.11.

1.4. Teleologický důkaz

Tento důkaz má původ v antice: Přírodní jsoucno, které poznáváme svou zkušeností, je koncipováno teleologicky. Je to kosmos a ne chaos. Příroda je určována přírodními cíli. Skutečnost je rozumová.¹⁵ Následující text KANTŮV není vlastně teleologický důkaz, ale podává všechno, o co v tomto důkaze vždycky šlo:

Ale co koneckonců dokazuje i neúplnější teleologie? ... nic víc než to, že i podle uzpůsobení našich poznávacích schopností, tedy ve spojení zkušenosti s nejvyššími principy rozumu, nemůžeme učinit naprosto žádný pojem o možnosti takového světa jinak než tak, že si myslíme jeho úmyslně působící nejvyšší příčinu ... Účelnost, která musí být položena za základ dokonce i našemu poznání vnitřní možnosti mnoha věcí přírody, si můžeme myslet a učinit pochopitelnou jen tím, že si je a vůbec svět představujeme jako produkt rozumné příčiny (boha) ... Je totiž úplně jisté, že organické bytosti a jejich vnitřní možnost nemůžeme podle pouhých mechanických principů přírody ani dostatečně poznat, tím méně si je vysvětlit.¹⁶

Důkaz Boží existence, který je předmětem této práce je teleologický. Nicméně má svoje vlastní označení, proto se nejmenuje teleologický důkaz Boží existence, ale personologický, což vyplývá z toho, jakým způsobem je dokazována tato Rozumová příčina.

1.5. Shrnutí

Tímto výčtem důkazného materiálu není zdaleka vyčerpán pokus o důkaz Boží existence. Byly vybrány pouze ty nejznámější s určitou nadstandardní a obecně uznávanou kvalitou. Jsou i jiné důkazy, které jsou ve stručnosti popsány v *Úvodu do filozofie A.* Anzenbachera, na str. 290. Všechny tyto důkazy byly a jsou podrobovány kritice a nezískaly status apodiktických důkazů. Nyní se v krátkosti seznámíme se současnou situací na poli dokazování Boží existence.

---

¹⁵ ANZENBACHER, Arno. *Úvod do filozofie*, 2. vyd. České Budějovice: Státní pedagogické nakladatelství v Praze, 1990. Str. 275.

¹⁶ Tamtéž. Str. 276.

2. SOUČASNÁ SITUACE

Z nejvýznamnějších počinů, které si v této souvislosti zaslouží pozornost je snaha o rigorizaci důkazu Boží existence skrze Pět cest sv. Tomáše Aquinského a kreacionismus, jenž je považován za nevědecký.

2.1. Pokus o rigorizaci důkazu Boží existence

Na internetových stránkách časopisu Distance v nedávné době proběhla snaha o rigorizaci důkazu Boží existence: *Rigorizovat znamená využít všech možností k demolici teze. Jestliže teze odolá takovému teoretickému náporu, ukáže se její nezvratitelnost. Rigorizovaná konkluze v sobě nese znamení absolutní nenapadnutelnosti. Tato absolutnost je zajištěna neméně absolutním principem.*¹⁷

Mgr. Roman Cardal Ph.D., respektovaný český filosof zde vychází z pěti cest sv. Tomáše Aquinského. Výsledek jeho práce kriticky napadá prof. PhDr. Stanislav Sousedík, který je profesorem na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy a Mgr. Petr Dvořák, Ph.D., který je asistentem na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci.¹⁸ Oba přední filozofové dospěli k závěru, že snaha o rigorizaci není akceptovatelná. Do jejich polemiky vstupuje Jiří Fuchs, který je rovněž respektovaným českým filozofem.¹⁹

Jejich učená disputace je tak subtilní, že moje reflexe této argumentace by ani zdaleka nedokázala uspokojit náruživého filozofa. Proto si dovolím doporučit laskavému čtenáři, pokud má zájem o hlubší ponor do problematiky rigorizace důkazu Boží existence Romanem Cardalem, ať se odebere na tyto stránky a potěší se učenou disputací.

---

17 CARDAL, Roman. Rigorizovaný důkaz Boží existence – Díl 1. Úvod. In Distance http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=230&Itemid=55. Vyhledáno 25.11.11.

18 SOUSEDÍK, Stanislav a DVOŘÁK, Petr. Problém dokazování Boží existence. In Distance http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=333&Itemid=51. Vyhledáno 25.11.11.

19 FUCHS, Jiří. Spor o rigorizaci důkazu Boží existence LOGIKA VERSUS NOETIKA? In Distance http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=334&Itemid=51. Vyhledáno 25.11.11.

2.2. Kreacionismus

Je vhodné, abychom se zastavili i u tohoto směru myšlení, který předpokládá, že svět má inteligentního Creatora – Stvořitele a to podle rozumnosti, kterou je svět uspořádán. Tento směr myšlení není považován za vědecký, protože se údajně nedá otestovat – verifikovat. Hlavní problém je pravděpodobně v tom, že kreacionisté se domnívají, že svět vznikl za poměrně kratší dobu než soudí evolucionisté. Ke stáří světa se asi nelze z pohledu laika dost fundovaně vyjádřit, nicméně názor, že svět má Stvořitele, i když empiricky neprokazatelného se nijak neliší od teleologického náhledu a náhledů, které vycházejí z rozumových úvah vedoucích k důkazům Boží existence. Stvořitelství je evolucionisty úsměvně odsouzeno k propadlišti dějin. Evolucionisté ovšem ne vždy argumentují fakty. Mnohdy také dehonestací obhájců Rozumného Stvořitele.²⁰ Jistě, že jsme svědky ne zcela solidní vědecké argumentace. Mohli bychom se hypoteticky zeptat co o tom, že je vyvinut z opice, soudí Ježíš Kristus? Obávám se, že by rovněž obdržel sysifovskou cenu. Evolucionisté tak z prvního Hybatele vlastně "vytvořili" nemyslitelnou věčnou hmotu. Když to domyslíme do konečných důsledků, vyjde nám, že Bůh by měl být sám vývinutkem nemyslitelné hmoty. Tedy vidíme, že evoluce - což je vývoj světa bez přičinění rozumu - se s vírou nijak nespojuje. Jsou v naprosto přísném antagonismu. Evoluci se ještě budeme v této práci zabývat podrobněji.

---

20 Bývalý prezidentův mluvčí Petr Hájek...získal anticenu Bludný balvan, kterou uděluje Český klub skeptiků Sisyfos. Každoročně se rozdávají za údajný rozvoj iracionality, matení veřejnosti či "blátivé myšlení". Hájek získal cenu za popírání evoluční teorie, ... Bludné balvany, zkráceně Bl. b., se letos udělovaly už podvanácté. "Nevím, jak vy, ale já z opice nepocházím," uvedl loni na semináři o darwinismu Hájek a přirovnal darwinismus k marxismu, čímž si u spolku Sisyfos vysloužil zlatý Bludný balvan.

In Novinky. cz. <http://www.novinky.cz/veda-skoly/194164-vedeckou-anticenu-bl-b-ziskal-byvaly-klausuv-mluvci-hajek.html>. Vyhledáno 25.11.11

3. Ontologie jsoucna jsoucen

*Dobrý deduktivní argument je úsudek, v němž z premis deduktivně vyplývá závěr a navíc všechny premisy jsou pravdivé... Jen takový argument spolehlivě dokazuje svůj závěr.*²¹

Tento důkaz Boží existence musí splňovat tuto podmínku. To znamená apodikticky dokázat Boží existenci. A právě o takový důkaz v této práci jde.

3.1. Pravda Je

K této problematice se aktuálně vyjadřuje encyklika papeže Jana Pavla II. *Fides et ratio*: 26. *Pravda se zpočátku představuje člověku ve formě otázky: Má život smysl? Kam směřuje? Na první pohled by se mohla osobní existence jevit jako zcela nesmyslná...A k tomu ještě je možno dodat, že první absolutně jistá pravda naší existence - kromě faktu, že existujeme - je nevyhnutelnost naší smrti.*²² Tedy pravda je. O určitých skutečnostech lze mluvit s naprostou jistotou. A my můžeme s naprostou jistotou zkonstatovat, že existuje pravda, která platí pro všechny bez rozdílu a bez ohledu na to, co si kdo myslí. Tím se dostáváme k dalšímu myšlenkovému posunu: Platí tato pravda obecně anebo se týká pouze této skutečnosti smrti? Musíme říct, že obecně, jinak by nebylo možné prohlásit za žádných okolností, že "Pravda je". Tedy zjistili jsme, že je pravda. *Tváří v tvář těmto děsivým faktům je třeba hledat vyčerpávající odpovědi. Každý chce - a musí - znát pravdu o svém konci. Chce vědět, zda je smrt definitivní konec jeho existence nebo zda je něco, co sahá až za smrt; zda je mu dovoleno doufat v další život nebo ne.*

27. Nikdo, ani filozof ani prostý člověk, těmto otázkám nemůže uniknout. Na odpovědích na ně závisí rozhodující etapa zkoumání: Je či není možno dosáhnout obecné a absolutní pravdy? Sama o sobě se každá pravda i částečná, je-li to autentická pravda, prezentuje jako obecná a absolutní. Takovou pravdu se filozofové během staletí snažili objevit a vyjádřit, když vytvářeli myšlenkové systémy nebo školy. ... V každém z těchto projevů zůstává stále živá touha dosáhnout jistoty pravdy a její absolutní hodnoty.

---

²¹ SOUSEDÍK, Stanislav a DVOŘÁK, Petr. Problém dokazování Boží existence. In *Distance* http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=333&Itemid=51. Vyhledáno 24.11.11.

²² JAN PAVEL II. – papež. *Fides et ratio*. 26 In http://www.kebrle.cz/katdocs/FidesEtRatio.htm#_ftnref44. Vyhledáno 25.11.11.

29. *Není myslitelné, aby takové hledání, tak hluboce zakořeněné v lidské přirozenosti, mohlo být úplně neúčinné a marné. Sama schopnost hledat pravdu a klást otázky zahrnuje už první odpověď. Člověk by přece nezačal hledat něco, o čem by vůbec nic nevěděl nebo co by pokládal za naprosto nedosažitelné. Jen vyhlídka, že je možno dosáhnout nějaké odpovědi, může ho přimět, aby udělal první krok. Vždyť právě k tomuto dochází ve vědeckém bádání. Když se některý vědec na základě své intuice dá do hledání logického a ověřitelného vysvětlení určitého jevu, důvěřuje od počátku, že najde odpověď a nevzdává se před neúspěchy. Nepovažuje původní intuici za neúčinnou jen proto, že nedosáhl cíle; právem spíše řekne, že ještě nenašel patřičnou odpověď.*

Totéž musí platit i pro hledání pravdy v oblasti posledních otázek. Žízeň po pravdě je tak zakořeněna v srdci člověka, že kdyby se jí měl vzdát, ohrozilo by to jeho existenci. Stačí přece pozorovat každodenní život, abychom si ověřili, že každý z nás nosí v sobě osten některých zásadních otázek a zároveň si v duši uchovává aspoň nástin příslušných odpovědí. Jsou to odpovědi, o jejichž pravdivosti jsme přesvědčeni už také proto, že ze zkušenosti víme, že se v podstatě neliší od odpovědí, k nimž dospělo tolik druhých lidí. Jistě, ne každá pravda, ke které se člověk dopracoval, má stejnou hodnotu. Nicméně ve svém souhrnu dosažené výsledky potvrzují schopnost člověka dospět v podstatě k pravdě. 23

A to je náš úkol. Dopracovat se společně k poznání, že Bůh skutečně existuje. Budeme postupovat pouze rozumovými úvahami s vyloučením víry. Tedy v tomto stadiu dokazování my nevěříme.

3.2. My nevěříme

V případě, že Bůh existuje, mělo by to být zjevné. Bůh totiž není nějaká bezvýznamná položka. Bůh je zásadní existence anebo zásadní neexistence. I hlemýžď (nicotný to tvor proti Bohu) zanechává na planetě svoji stopu. Tedy dospěli jsem do tohoto bodu: *Vše co je, zanechává stopu. Z čehož vyplývá, že to, co není, žádnou stopu nezanechává. Pokud tedy Bůh je, musí to být zjevné právě pro tuto skutečnost. Pokud nezanechává žádnou stopu své existence, tak buď není anebo pokud je, tak Ho vůbec nepotřebujeme. Domluvme se, že: Každá entita zanechává stopu přímo-úměrnou svému významu.* Stejně jako člověk nechává stopy své existence, stejně tak je musí nechávat i Bůh, v případě, že existuje. Pokud tedy Bůh existuje, měla by to být parádní stopa, stopa enormních rozměrů.

---

23 Tamtéž.

Např.: Sumera, Chetita a třeba Féníčana nikdo nikdy neviděl a přesto víme s určitostí, že byli. Poznáváme to podle stop, které po sobě zanechali. Stejně tak víme, že zde žil a působil ten a ten člověk a to a tamto nám zde zanechal. Podle stop můžeme určit co se stalo, i když jsme nebyli toho svědky a naše oči to neviděly. Stačí si vybavit nějakou dobrou detektivku. Hercule Poirot sice vraha neviděl, ale ze stoprocentní jistotou ho objeví, protože vrah zanechal identické stopy. *Tedy shodněme se na tom, že to, co jest, zanechává svědectví a důkaz své existence.*

Boha chápeme jako vyšší bytí. V případě, že nižší bytí, kterým je člověk, dokáže zanechat na světě svoji markantní a nepřehlédnutelnou stopu, třeba nějakou civilizaci, o to markantnější a nepřehlédnutelnější stopu zanechává vyšší bytí.

3.2.1. Je inteligence člověka tou nejvyšší inteligencí, kterou známe?

Je něco co člověk nestvořil a co převyšuje jeho možnosti? Musíme rozhodně odpovědět, že ano. Je to celý svět, který ho obklopuje a všechno tvorstvo, jeho samého nevyjímaje. Je to všechno stvořené, co převyšuje lidskou inteligenci i schopnosti, tedy to, co člověk nestvořil. Rozsah existujícího světa je mnoho miliard světelných let. Tato mimořádná stopa, nám poukazuje na mimořádného Tvůrce. *Přírodní jsoucno, které poznáváme svou zkušeností, je koncipováno teleologicky. Je to kosmos a ne chaos. Příroda je určována přírodními cíli. Skutečnost je rozumová.*²⁴

Ano, musíme konstatovat, že rozumnost a účelnost stvořených věcí je dokonalá a že svět může existovat bez zásahů člověka! Můžeme samozřejmě odpovědět i ne, ale to je čirý nesmysl. Tedy odpověď na tuto otázku zní: *Ano, na světě je inteligence, která převyšuje inteligenci člověka.*

3.2.2. Je člověk na nejvyšším stupni bytí?

Všimněme si, že ve světě je existence jako taková, zastoupená v určitých stupních. Na nejnižším stupni jsou nerosty a neživé věci, na druhém stupni je rostlinná říše, na třetím stupni jsou živočichové, na čtvrtém jsou lidé. Člověkem tato gradace ovšem nekončí. Každý z těchto stupňů existence má své adekvátní projevy. Projevem nerostů je jejich bytí a nic víc. Slouží nějakým způsobem člověku, ale nic netvoří. Projevem rostlinné říše je rozmnožování, růst, fotosyntéza... Projevem živočišné říše je rozmnožování, výchova potomstva, obstarávání jídla... Člověk jediný, na rozdíl od zvířat, tvoří aktivně pomocí

---

²⁴ ANZENBACHER, Arno. *Úvod do filozofie*, 2. vyd. České Budějovice: Státní pedagogické nakladatelství v Praze, 1990. Str. 275

rozumu a dovednosti další hodnoty: Umí myslet v pojmech, umí objevovat nové světy mikrokosmos a makrokosmos, umí analyzovat poznané, má svobodnou vůli, tvoří civilizace, kulturu, dějiny... Projevy konkrétní entity souvisí s její integrální soustavou, přímo-úměrnou projevovaným schopnostem. Čím vyšší inteligence, tím náročnější "tvůrčí projekt" dalo by se říct. Nás zajímá obecně známá skutečnost, že jsou projevy, které vyžadují vyšší inteligenci i schopnosti, než má člověk. Existuje něco, čehož zákonitosti člověk objevuje, ale na vzniku čeho nemá nejmenší podíl! Pokud se tedy budeme držet posloupnosti entit, musíme nutně zkonstatovat, že *na nejvyšším stupni bytí není člověk!* Existuje inteligentní projev, který je kvalitativně i kvantitativně nad tvůrčími možnostmi člověka. Proto nemůžeme tento vyšší tvůrčí projev přiznat entitě nižší než je člověk. Z posloupnosti entit by tak vyplývalo, že vývoj jakožto entita je inteligentnější a celkově schopnější než člověk. Z pohledu propagátorů evoluce (vzniku vesmíru bez přičinění rozumu) na nejvyšším stupni této "vývojové řady" tedy není člověk, ale vlastně vývoj sám. Anebo? Vývoj prostě nemůže být nijakým způsobem, sám tvůrčím a inteligentním subjektem, který způsobil existenci tvorstva, protože prostě nemá inteligenci. Zatímco lidé potřebují docela slušnou zásobu kreativní inteligence, aby vytvořili něco co je méně než člověk, k tomu aby byl člověk, není zapotřebí žádné inteligence? Velmi inteligentní názor. Je nutno dodat, že to působí jako zjevná hloupost. A tato hloupost si dělá nárok na respekt. Musí ji respektovat všichni. Kdo tuto hloupost nerespektuje, bude znehodnocen.²⁵ Ateizmu je přiznán vážný respekt, ale ve stati o ateizmu se ukáže, že toho respektu není hoden. My půjdeme jiným směrem než ateisté.

3.2.3. Na počátku bylo "Nic"?

Představme si, že na počátku bylo Nic. Co by to znamenalo? Jeví se, že by muselo být pořád nic. Žádný svět, nic stvořeného. Ticho a prázdno. Ovšem vnímáme, že tomu tak není. Je něco, jsme my a celý svět. Tedy v takovém případě by to znamenalo, že z "Nic" se jaksi stalo vše co jest a co nestvořil z onoho "Nic", člověk. Tedy toto "Nic" by bylo původcem člověka. To je velmi zajímavá teorie a předčí i schopnosti Davida Copperfielda. Lze předpokládat, že nerozumné a neexistující "Nic" vytvoří existujícího a myslícího tvora? Pokud nám zbylo trochu zdravého rozumu, musíme konstatovat, že něco takového není možné.

Tedy, na počátku něco bylo.

---

²⁵ Viz Bludný balvan, pozn. 20.

3.2.4. Byla na počátku věčná hmota?

Hmota podléhá zkáze a nejsme svědky vratných procesů. Víme, že skoro vše může shořet, voda se vypaří. Stůl shoří a dům taky, ale z popela, dům ani stůl již nepovstanou. Hmota se změnila na energii a chvíli se můžeme u hořícího stolu a domu ohřát, ale jak dáme dohromady tu hmotu, abychom zase měli stůl a dům? Podle materialistů stačí, aby se věčná hmota za několik miliard let „správně“ poskládala a máme zde opět stůl a dům. Člověk musí žasnout mnohdy nejen nad díly Stvořitele, ale i nad lidskou hloupostí. Jak můžou čas a vývoj nahradit inteligenci? Je možné takový názor přijmout zdravým rozumem? Pokud je nějaké tvrzení hodno bludného balvanu, tak právě toto. Je vidět, že člověk si může vymyslet cokoliv. Ale teprve když to prokáže, může být jeho tvrzení akceptováno. A to, že nemyslíci vývoj umí stvořit myslícího člověka, se bude dokazovat hodně těžko.

Z dedukcí, které byly doposud reflektovány vychází, že *na počátku nebyla hmota*.

3.3. Důkaz Boží existence

Problém s dokazováním Boží existence je v pojmech. Věda si neumí poradit s pojmy jako je " Nejvyšší Jsoucnost" a identifikovat z něho Boha. Všechno co je, je jsoucnem i když ne nejvyšším, ale co si pod tím představovat? Rovněž věda neví co je Hybatel, První příčina, nebo bytost. Bytost je i víla. Věda neumí totiž empiricky tyto pojmy podchytit a proto je neumí ani definovat. Z toho důvodu je třeba tuto Nejvyšší existenci správně pojmenovat, jak radí sv. Pavel: *Když se však ty věci správně pojmenují, je jasné, oč jde* (Ef 5,13).

Dospěli jsme do stadia, kdy s jistotou můžeme konstatovat:

1. Existuje inteligence, která převyšuje inteligenci člověka
2. Na nejvyšším stupni bytí není člověk
3. Na počátku něco bylo
4. Na počátku bylo něco jiného než hmota

3.3.1. Inteligence, která převyšuje inteligenci člověka

Pokud existuje projev vyšší inteligence než má člověk, musí existovat nutně i nositel této inteligence. A nositel inteligence, nemůže být nikdo jiný než **osoba**. Osoba je integrovaný celek, který existuje sám, má vědomí vlastní identity, rozum, svobodnou vůli, schopnost tvořivě myslet a myšlené tvořit.²⁶ Tedy objevili jsme, že je osoba, která nás

---

²⁶ Srov. MALÁ, E., PAVLOVSKÝ, P. *Psychiatrie*. Portál: Praha, 2002.

převyšuje inteligencí i schopnostmi. Ne jev, ne věc, ne něco, ale Někdo. Od této chvíle si můžeme být stoprocentně jisti, že Bůh existuje!

Ještě nejsme ve stadiu, abychom určili kdo je ten Bůh, ale toto slovo je klíčem, které nás dovede přímo k Němu. Nyní s určitostí víme, že Je. Pokud bychom chtěli takový argument odmítnout, museli bychom trvat na tom, že inteligenci může mít i to co není osoba. Ale něco takového není možné. To je podstata tohoto důkazu.

O Bohu se vždy uvažovalo v souvislosti s tím, že je osoba, nicméně nikdy v souvislosti s důkazem Boží existence.

3.3.1.1. Vývoj není osoba

Z toho důvodu vývoj nemůže být označen původcem stvořených věcí. To by vývoj musel být osoba. Ani vývoj ani čas, který je jakože nutný pro to, aby se něco vyvinulo, nejsou osoby. Zde vidíme analogii víry a rozumu:

Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu. Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné; Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. Poznali Boha, ale nevzdali mu čest ani mu nebyli vděční (Řím 1,18). Sv. Pavel stvrzuje to, co je zjevné.

To samé platí i pro ateismus a nerozumnost - jsou ve shodě. Jak ateismus tak nerozumnost nepochází od Boha, proto se tak „pěkně“ snoubí. Uvedu pouze několik jednoduchých příkladů:

Př. č. 1: Výsledky nahodilosti a výsledky rozumové úvahy mají diametrální odlišnost. Výsledky rozumové úvahy nemůže nahradit ani věkovitost. Podívejme se třeba na vývoj židle. Židle vzniká na základě rozumové úvahy a dovednosti. I kdybychom čekali mnoho milión let, nikdy ze stromu nebude židle. Když židle vzniká, člověk postupuje tak, že jedna myšlenka navazuje na druhou, jak mu to ukládá postup již dosažené práce. Jeho myšlenky jsou uspořádané, ne chaotické. Díky tomuto rozumovému postupu může židle vzniknout. Jinak to není možné. Jevy nemají potenciál cokoli konstruktivního vytvořit. Ani kdyby měly na to stamiliardy let. Principiálně něco takového není možné. Nemají totiž myšlenku, která celý konstruktivní proces tvorby, spustí. Nemluvě o tom, že strom je mnohem náročnější projekt než židle. Tedy tvůrcem věcí není nahodilost a jakési nesmyslné bublání trvajících mnoho věků, ale myšlenka a inteligentní tvůrčí proces. V našem případě je myšlenka uložena v hmotě a je jakoby produktem hmoty. Ale to evidentně neplatí obecně. V podkapitole 3.3.2.1. Posloupnost entit se budeme touto problematikou zabývat podrobněji.

Př. č. 3: Připustíme, že věci se vyvíjejí samy od sebe, bez rozumu. Jak to, že nejsme toho svědky? Opuštěná města se přece nerozvíjejí do větší krásy, ale pustnou. Schází tvůrčí inteligence, která by je udržovala a vyvíjela do vyššího stadia krásy i funkčnosti.

Př. č. 4: Evoluce - nic takového ze stvořených věcí nepoznáváme. Jsme svědky pouze koncového "výrobku". Mezi nám nejsou "podlidé", ze kterých jsme se jakože měli vyvinout. Zato ta opice, která je na počátku našeho vývojového řetězce, je tady pořád. Nikde zde mezi námi nevidíme potulovat se jakési mezičlánky. Je to nepochopitelné. Protože pokud jde o vývoj a vyhynutí, tak opice se jeví jako zvláště rezistentní druh. Správně by tu ta opice už neměla být. Podle evoluční teorie by už správně měla vyhynout a na jejím místě by tu měla být nějaká ta sorta "podlidí". Vývoj přece probíhá kontinuálně, ne ve skocích.

Příklad č 5: Na zemi pořád probíhají procesy, které tu byly na počátku existence života. Správně bychom měli nacházet různé vývojové mezistupně všech tříd, zde mezi námi. Z jakého důvodu by se přestala buňka, která se svobodně rozhodla vzniknout jen tak, vyvíjet třeba ve velrybu, když podmínky pro takové procesy jsou zde neustále přítomné? Proč zde nepotkáváme množství různých mezi-vývojových stadií?

Př. č. 6: DNA.²⁷ Jak se vyvine informace bez mysli? DNA každého tvora obsahuje genetickou informaci. Je to kód podle kterého se ta která buňka dozví co si má se sebou počít a co se očekává, že bude. Nemá to ale sama ze sebe. Z DNA člověka nebude nic než zase člověk. Buňka je naprogramovaná na konkrétní účel. Kromě identických dvojčat má každý člověk vlastní DNA, která je nositelem dědičných informací. A tyto informace jsou spouštěčem procesů, které způsobí, že máme identický otisk prstu, modré oči, hnědé vlasy....

To jsou všechno skutečnosti, které může chápat každý, kdo prošel základním vzděláním. Místo toho, abychom obdivovali a žasli nad tvůrčím potenciálem Stvořitele, odpovědné osoby degradovali Absolutní genialitu na nemyslitelný vývoj. Jak krušné pomýšlení. Co kdybychom to samé nyní i my hypoteticky provedli vědcům? Kdybychom vzali vědcům inteligenci, co by zůstalo?

3.3.1.2. Hypotetický pokus: Analogie tvůrčích počínů bez přičinění rozumu

Představme si, že máme k dispozici armádu žvatlajících vědců, kterým byla odebrána inteligence. Tito vědci mají za úkol vytvořit nebesa. Poté co je pečovatelky nakrmí a oblečou, jsou odvedeni na svoje pracoviště. Tam probíhá proces tvorby nebes. Vědci pracují ve třísměnném provozu, aby byla zachována kontinuita a jejich vývojová činnost, kterou působí tak, že vzniká nebeská klenba, tedy probíhá nepřetržitě. Mají na to spoustu času a na tomto

---

²⁷ Srov. *Novinky.cz*. <http://tema.novinky.cz/deoxyribonukleova-kyselina>. Vyhledáno 11.12.11.

velmi náročném úkolu se vystřídá hned několik generací vědců, kterým byla odebrána inteligence, aby se potvrdilo, že vše co existuje a co nevytvořil inteligentní člověk přičiněním rozumu, bylo vytvořeno jako náhodný vývojový proces, který nepotřebuje k tomu, aby něco bylo, žádný rozum, pouze nahodilé procesy, které tito vědci bez inteligence výborně ovládali. Je třeba dodat, že inteligence byla odebrána pouze těm, kteří tvrdili, že svět vznikl vývojem bez přičinění rozumu. Jejich IQ se limitně rovnalo nule, což je i předpokládané IQ vývoje. To aby podmínky pro tento pokus byly co nejbližší připodobněny tomuto vývojovému stadiu.

Můžeme si jistě představit, jak nemyslicí vědci vytvořili nebesa. Kdybychom cokoli svěřili nemyslicím pochodům, které v našem případě suplovali nemyslicí vědci, nevzniklo by nic smysluplného (od slova smysl – mysl). *Bloud si v srdci říká Boha tu není* (Ž 53,2).

Nicméně tento pokus měl přece jen sekundární efekt. Za tu dobu co nemyslicí vědci tvořili nebesa, se mezilidské vztahy velmi zlepšily. Už nikdo nikoho neurážel kvůli víře, nechoval se povýšeně, nevysmíval se prostým věřícím, nerozdával bludné balvany a nenutil lidem pod nos bludy, které bylo nutno akceptovat. Takže na světě začalo být docela zdrávo. Pokus přece jen měl nějaký úspěch. Absencí hlouposti ve světě, začala vzkvétat rozumnost.

Co ateistická věda způsobila je to, že přisoudila Nejvyšší moc a inteligenci jevům - času a vývoji. Boží moc byla touto vědou degradována na nejnižší možnou entitu! Je urážlivé, že na to post-křesťanská kultura přistoupila a tento blábol se stal oficiálním učením na školách. I kdyby vývoj existoval, musela by za ním stát vývojová koncepce, která je ale výsledkem myslí, ne nahodilosti. Nejvíce zarážející na této skutečnosti je, že je to ZJEVNÉ.

3.3.2 Na nejvyšším stupni bytí je entita, která nás stvořila

To, co způsobilo existenci člověka, nemůže být nižšího stupně, než je člověk sám. V rámci vztahu tvůrce – stvoření by naše vlastní tvůrčí počiny musely předčít své stvořitele – tedy nás. Což principiálně není možné. Můžeme dát jen to, co sami máme.

3.3.2.1. Posloupnost entit

Z posloupnosti entit vyplývá, že duchová realita je vyšší úrovní bytí, než realita materiální. Je to pro nás zatím nepochopitelné, neboť to znamená tvořit hmotu z ničeho, což je vědecky nepodchytitelná skutečnost. Abychom lépe porozuměli této skutečnosti, přibližme si analogii entis v Podobenství o člověku stvořiteli.

PODOBENSTVÍ O ČLOVĚKU STVOŘITELI

Lidé ve své kreativité, schopnostech a vědeckého pokroku dosáhli mnoho úspěchů. Virtuální svět bylo něco, co teď nejvíce pohlcovalo zájem lidí. Počítačové hry, různé animace, atd. Byl to svět, který stvořil člověk.

Netrvalo dlouho a člověku se podařila úžasná věc. Stvořil virtuálního člověka, který byl schopen uvědomovat si sebe sama. Uměl myslet, měl schopnost samostatného rozhodování a uměl rozeznávat mezi dobrem a zlem a co bylo nejdůležitější: Uměl mít rád. Byl to skvělý virtuální partner pro člověka. Do virtuální mysli virtuálního člověka byly naprogramovány ty nejlepší a největší výsledky vědeckého zkumu. Takže člověk „prostý“ se mohl svého virtuálního partnera na ledacos optat. Žádný problém nebyl problém. Neboť virtuální člověk uměl skvěle počítat a vložené informace okamžitě kombinovat. Člověk nemusel ťukat do počítače, aby se něco dozvěděl, stačilo se prostě ptát. Virtuální stvoření bylo schopno odpovědět na jakoukoliv otázku během sekundy správně. Člověk pro svého virtuálního bratra vytvořil virtuální svět. A to proto, aby se v něm dobře cítil. Chtěl dát svému virtuálnímu stvoření vše, co měl sám. Proto mu stvořil virtuální nebe s virtuálním vesmírem, přírodu a vše co k dobrému životu patří. Věk virtuálního člověka byl nižší než věk opravdového člověka, protože s každým nově narozeným virtuálním člověkem přicházel i vyvinutější typ virtuálního jedince. Byli prostě úžasní a opravdový člověk byl na svoje stvoření právem hrdý.

Spolupráce mezi člověkem homo sapiens a člověkem homo virtualis probíhala ke spokojenosti obou nanejvýš úspěšně. Virtuální svět v této vzájemné spolupráci ohromně vzkvétal.

U této příležitosti je třeba říct jednu důležitou věc. Virtuální člověk svého stvořitele neviděl. Nebylo to totiž možné. Jeho virtuální oči nebyly schopny zachytit hmotu. Virtuální člověk „viděl“ pouze virtuální svět. Ale mohl člověka slyšet. Tedy komunikovali spolu skrze zvukovou rezonanci.

Člověk si tak oblíbil své stvoření, že si přál, aby i stvoření si oblíbilo jeho a dal mu svobodnou vůli, aby se pro něho rozhodl svobodně. Chtěl, aby ho jeho vlastní stvoření milovalo a uznalo za veškerou krásu a dobro, které pro něho díky své inteligenci, pílí a kreativité vytvořil.

Člověk stvořil virtuálního člověka k tomu, aby opravdovým lidem sloužil. Nyní šlo ale o víc. Šlo o to, aby sloužil dobrovolně.

Člověk chtěl vědět jak se bude lidem dařit v jejich světě, proto se na nějakou chvíli odmlčel a pouze svoje tvory pozoroval. Samozřejmě, že nenechal svá stvoření bez opory. Nemluvil se všemi, ale skrze některé vybrané jedince dával pokyny, jak si mají uspořádat svůj život a nechal o tom sepsat i knihu. Jmenovala se Kniha pokynů k dobrému životu. Virtuální svět bylo nutné neustále obnovovat. Člověk byl životodárnou silou celého virtuálního vesmíru. Nebylo možné nechat koloběh virtuálního života na jeho obyvatelích protože oni k tomu neměli schopnosti. Nebyli schopni dotvářet svůj virtuální vesmír, to bylo možné pouze počítačovou technologií a na to oni neměli žádnou výbavu. Virtuální lidé tvořili pouze v rámci jim daných možností.

Po nějaké době mnozí z nich přestali věřit v existenci nějakého stvořitele. Jedna skutečnost byla velmi zajímavá: Tak jako v našem světě mnoho lidí nevěří na duchovní realitu, zde zase mnozí nevěřili na hmotu. Nevěřili, že by existovalo něco jako hmota. To bylo pro člověka zajímavé zjištění.

Virtuální člověk byl tak opojen svojí skvělostí, že zcela zapomněl na svého stvořitele. Nechtěl už sloužit. Byl skvělý a nějakého opravdového člověka nepotřeboval, neboť si to alespoň myslel.

Opravdový člověk byl zděšen. Mohl samozřejmě virtuálnímu člověku říct, hle Já jsem a hned by to bylo každému jasné. Ale člověk chtěl po svém stvoření uznání. Chtěl, aby virtuální lidé uznali, že je větší dobro, než které mají oni sami, že je větší láska, než které jsou schopni a že je větší moudrost než jakou oni disponují. Chtěl, aby to chtěli, aby si mohli vzájemně rozumět. Chtěl, aby k němu vzhlíželi, pro všechno to dobro a krásu a skvělost, kterými je obdařil. Chtěl zcela po právu vděčnost. Měli vědět, že oni nejsou absolutní míra všeho, že jsou pouhá stvoření. Měli mít ke svému stvořiteli, který je tak neskonale převyšuje, úctu a lásku.

Jakmile si tento virtuální člověk řekl, že se obejde i bez svého stvořitele, byl to začátek jeho konce. Ne proto, že by opravdový člověk chtěl tento svět, který sám vytvořil, zničit, ale proto, že bez spolupráce mezi stvořitelem a jeho stvořením nebylo možné tento svět zachovat.

Ba co hůř, virtuální člověk se rozhodl zcela opravdového člověka ignorovat, to protože viděl, že mu to prochází. Opravdový člověk totiž neustále dával svému stvoření čas, aby se vzpamatoval. Vždyť ten svět, který stvořil, měl hodnotu. Proto posílal k němu své virtuální lidi, aby ho ubezpečil o své lásce a odpuštění v případě, že se vrátí k němu. Ale virtuális nechtěl o tom ani slyšet. Vysmíval se svému stvořiteli a strašně ho urážel. Byl jako blázen, jako utržený ze řetězu. Pýcha mu zcela zatemnila jeho virtuální mozek. Nicméně, musel se vypořádat s otázkou své existence a stvořené reality. Proto, aby se nemusel nikomu

zodpovídat za svůj život se rozhodl, že se vyvinul. Ono to tak i na první pohled vypadalo vzhledem k velkému úpadku, který virtuální člověk bez láskyplné pomoci svého stvořitele, kterou samozřejmě sám odmítal, vykazoval. Nicméně toto velmi urazilo člověka stvořitele. Kolik lásky vložil do tohoto stvoření, kolik píce, umu a kreativní inteligence. A tato inteligentní stvoření, jeho vrcholné dílo o sobě tvrdí, že je výsledkem jakési nahodilosti a nějakého vývoje bez jakékoliv inteligence? Člověk nemohl tomu uvěřit a trpce zaplakal...

3.3.2.2. Závěry vyplývající z analogie entis

1. Člověk je schopen stvořit virtuální realitu, která je nižší úrovní bytí, než ve které se nachází sám člověk. Samozřejmost hmotného vesmíru, ve kterém člověk žije je virtuálnímu člověku nepřístupná, protože nemá senzory, které jsou schopny tuto realitu zachytit. Zde v tomto bodě by mohl člověk rozumem usoudit, že jako stvoření, které není vytvořeno jím samotným, nemá prostě v rámci svého vědeckého zkoumání, potřebné informace z této oblasti: Člověk nemůže vědecky podchytit duchovou realitu, protože tato realita je vyšší, než ta jeho. Je pravděpodobné, že na to lidská věda nestačí právě z toho důvodu, že je lidská.

2. Pravidla určuje Tvůrce, ne stvoření.

3. Pravdy Stvořitele jsou pro stvoření normativní. Proto je pravda Boží nad individuální pravdou stvoření. To souvisí se současným pojetím pravdy, která je reflektovaná jako individuální pravda jedince. Tedy člověk - stvoření se stává tvůrcem pravdy. Principiálně něco takového není možné. Ale k tomto poznání stačil už známý fakt, že člověk sám sebe nestvořil. Člověk sám je stvořenou pravdou: "Člověk je." A tak mohl člověk pochopit, že se k této stvořené pravdě "člověk je" vztahují nějaké zákonitosti - další pravdy, které má člověk z titulu své inteligence jako stvoření hledat a ne ignorovat a nesmyslně instalovat svoji pravdu tam, kde je místo pro tvůrce pravdy: "Člověk je". Jako by člověk byl tvůrce sebe sama. Člověk může vytvořit pravdu pouze současně s vlastním tvůrčím počinem, který se k onomu tvůrčímu počínu vztahuje. Což je běžná realita: Výrobce praček zná pravdu o pračce nejlépe. Je naprosto adekvátní a rozumem pochopitelné, že pokud člověk sám sebe nestvořil, pravda není v tom co on si usmyslí, že je pravda. To je pouze iluze pravdy. Člověk musí k pravdě dospívat hledáním, tak jak o tom píše sv. Augustin: *...směřuj tam, odkud se zapaluje samo světlo rozumu. Vždyť kam jinam dospěje ten, kdo správně uvažuje, ne-li k pravdě? Pravda se totiž nedostává sama k sobě usuzováním, ale ona je tím, k čemu spějí všichni, kteří užívají světlo rozumu. Nahlédni, že je to nejvyšší shoda, a uveď se s ní do souladu. Vyznej, že ty nejsi to, co ona...* Je odpovědností člověka, hledat pravdu.

4. Musí být patrná omezenost poznání stvořených homo virtualis. Jejich omezenost, na které budují své úsudky je analogická s lidskou omezeností. Jsou věci mezi nebem a zemí, které nedokáže věda vysvětlit a proto je ignoruje, místo toho, aby uznala, že je nedokáže podchytit a přestala vnucovat ostatním lidem tuto vlastní slepotu. Např. učení o dědičné vině, kterou prostě věda nedokáže zahrnout do svého obsahu i když jsme si všimli, že něčím se musí vysvětlit lidská bestialita a nedobrovolné zlé skutky, které projevují neobyčejnou odolnost proti jakémukoliv našemu snažení, obrátit je ve skutky dobré. Psychologie sice je schopna dát dílčí odpovědi, ale nevysvětlí, kde se bere v člověku nízkost, která není závislá na jeho vůli: Jistě je tu dědičnost, ale jak vysvětlíme, že chceme činit dobro a přesto konáme zlo? Jak úspěšně dovedeme realizovat svoji "svobodnou vůli"?

Jediným konstruktivním principem kvalitního žití je láska. Jak ale zařídit na vědeckém základě lásku, která miluje bližního jako sama sebe a přeje mu stejné dobro tak, aby se z toho stal chtěný úzus, ve kterém se člověk pohybuje jako ryba ve vodě? Pokud něco takového věda reflektuje jako existující, tak jen jako ukázkou, která je ovšem výjimkou, potvrzující pravidlo. Bez víry něco takového není možné. "...*beze mne nemůžete činit nic*" (Jan 15,5). Není to věda, která k tomu člověka uschopňuje. Je to víra. Tedy víra je opodstatněná a není to žádná berlička a opium a sladká lež, protože kvalita je vždy založena na pravdě. A s tím potažmo souvisí i svoboda, v současnosti velmi špatně pochopená svoboda. Opravdová svoboda totiž vychází z lásky, stojící na víře. Opravdová svoboda chce konat dobro z lásky. A v tom právě tkví kvalita lidského života. Takže věda by mohla trochu přibrzdit a zpokornět. Opodstatněnost tohoto požadavku bude rozveden v exkurzu: Víra a věda.

5. Bohu, kterého existenci prokazujeme, by mělo být možné všechno, tedy i tvorba materie. Bůh je nejvyšším bytím. Z logiky věci je Bohu vše podřízeno, tedy i materie. I když ještě nevíme jak to dělá, aby to odpovídalo rozumovému aparátu, který máme od Stvořitele, na základě předložené analogie entis jsme schopni pochopit, že je to možné. Zatím je to pro nás tajemstvím, ale tvrdím, že z posloupnosti entit není možno učinit jiný závěr, než ten, že duchová realita je vyšší formou existence a že Bůh je schopen stvořit hmotu na základě své absolutní svrchovanosti a to z toho důvodu, že hmota Bohu podléhá. Nelze si totiž představit, že by Bůh podléhal čemukoliv, natož pak aby se nechal omezit hmotou. Bůh Je NORMA pro vše co jest.

3.3.3. Na počátku bylo Slovo 28 (Jan 1,1)

Podle Písma svatého *na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic...A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi* (Jan 1,1-3, 14).

Tento údaj bychom do vědeckého jazyka mohli přeložit asi takto: Na počátku byla kompletní koncepce stvoření. Tato kompletní koncepce byla u Jsoucna, které je Stvořitelem světa. Prototypem této koncepce je Stvořitel sám. V myšlence Stvořitele byl Bůh vtělen již od prvopočátku. Aby mohl Stvořitel existovat jako člověk, musel být svět stvořen, tak jak je. Dokonalá Stvořitelova tvůrčí koncepce spočívá v tom, že On sám 29 je podstatou existence. K němu, jakožto nejvyššímu Jsoucnu se vztahuje všechno co je. Tato rozumová konstrukce má opodstatnění a pevný fundament, a to z toho důvodu, že podstatou bytí není nic menšího než Bůh. To je ta ohromná myšlenka, kterou Bůh myslí a kterou nemůže myslet žádný člověk. Analogicky to dělají i lidé. Tvoří podle koncepce - plánu, který si připraví promyšleně. Krok za krokem pak vytváří naplánovanou koncepci v realitu. Třeba architekti. Nejdou do stavby domu nepromyšleně a jaksi nahodile. Rovněž i koncepce projektu stvořeného člověkem se vztahuje vždy k člověku. Tedy prototypem lidské koncepce tvoření je vždy člověk a jeho potřeby.

3.3.3.1. Evoluční rovnice vývoje lidských projektů

Kdyby existoval vývoj, jak se nám předkládá – bez rozumového principu, architekti by hodili cihly na jednu kopu a v časové posloupnosti odvozené od času, který je potřebný k vytvoření člověka, jenž je mnohonásobně náročnější projekt, by měla vzniknout stavba domu sama, za časově přiměřenou dobu, která je potřebná k vytvoření méně náročného projektu než jakým je dům. Což by se dalo ověřit rovnicí, ve které náročnost projektu, kterým je člověk (A), by byl srovnán s náročností projektu, který chceme sami vytvořit (B) a výpočtem, který je odvozený z času, potřebného pro vývoj člověka (X) odvodit čas, který je potřebný pro vývoj méně složitějšího projektu, který chce realizovat člověk (Y). Takže bychom získali rovnici: $A:B = X:Y$. $Y = x$ (x) je neznámá. Evolucionisté by zabodovali, kdyby lidstvu poskytl údaje k takovéto rovnici, která by mohla mít vědecký název: *Evoluční rovnice vývoje lidských projektů*. Možná bychom zjistili, že na postavení domu, by nám vývojem stačilo o mnoho

---

28 Slovo – logos (řec.) - slovo, řeč, myšlenka, pojem, rozum, řád, aktivní princip - <http://www.slovník-cizich-slov.net/logos/>. Vyhledáno 1.12. 2011

29 Osoba Boha a jeho identita bude prokazována v další kapitole.

méně času, než když ho plahočením a urputným sebezapřením, stavíme sami. Pokud je evoluční teorie správná, tato rovnice by to měla dokázat.

Matoucí je ovšem skutečnost, že opuštěné cihly se nevyvíjejí v dům, ale v sutiny. Jak vysvětlit, že empiricky poznáváme naprosto opačné procesy? Tady nám evoluční teorie opět pěkně skřípe. To bude asi tím, že cihla má nižší inteligenci než vývojový materiál, z kterého pochází člověk.

3.3.4. Na počátku hmota nebyla

Hmota sama nic neznamená. Všimněme si, že člověk bez života je pouze hmota. To co tvoří smysl jeho existence není ale tato hmota. Je to život. Je to kvalita nehmotné - duchové podstaty. Z toho vyplývá, že je duchová existence, kterou můžeme vnímat pouze skrze hmotu. Pokud materialisté tvrdí, že hmota je věčná, o to více je pravděpodobné, že věčný je duch. Zánik hmoty je evidentní, ale zánik ducha není přístupný našim smyslům. Církev učí, že *duchová duše je bezprostředně stvořena Bohem - není tedy „zplozena“ rodiči - a že je nesmrtelná: nezaniká při smrti, ve chvíli svého oddělení od těla, a znovu se spojí s tělem ve chvíli konečného vzkříšení.*³⁰ Pokud na počátku hmota nebyla, z toho vyplývá, že není věčná.

3.4. My víme - shrnutí

Tedy dospěli jsme do stadia: „*Z velikosti a krásy tvorstva srovnáváním lze poznat jejich stvořitele*“ (Mdr 13,5). Ano, přesně to jsme udělali a musíme zkonstatovat, že vše do sebe pěkně zapadá, jak se sluší na poctivý vědecký výzkum.

Tomuto stadiu musí rozumět všichni a všichni se musí na něm shodnout, anebo ho vyvrátit.

Tedy měli bychom se shodnout na tom že:

- 1.) Vše co nás obklopuje a co člověk nestvořil, je projevem vyšší inteligence než má člověk
- 2.) Tvůrčí inteligenci, může mít pouze osoba, ne zvíře, jev nebo věc

---

30 *Katechismus katolické církve*. 366. In http://www.katechismus.cz/paragraf.php?sel_paragraf=366&x=26&y=3. Vyhledáno 12.12.11.

3.) Z toho vyplývá, že existuje osoba, která má vyšší inteligenci než člověk, která to stvořila

To je důkaz, že svět má Stvořitele. Náš Stvořitel je neviditelný, tedy duchové podstaty. Proto duchové, protože hmota podléhá zkáze, což u Boha nelze předpokládat jakožto u Jsoucna, které je dokonalé. Z toho logicky vyplývá, že Je věčný, proto nestvořený, což bylo definováno i jako dogma. Na prvním ekumenickém (velkém) koncilu v Niceji r. 325 byla stanovena definice pravdy víry tohoto znění:

NICEJSKO – CAŘIHRADSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, Všeho viditelného i neviditelného. Věřím v jednoho Pána, Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem: skrze něho všechno je stvořeno...³¹

Bůh Je, jako Absolutní Jsoucno. Bůh je totiž život a to principiálně.³² On jako Svrchovanost nemůže podléhat smrti. Zde můžeme narazit na známý dotaz: Kdo stvořil Boha? Myslím, že ze sděleného jasně vyplývá, že nikdo. Bylo vysvětleno, že Bohu - Absolutní Hodnotě nesvědčí časnost. Absolutní Hodnota nepodléhá ničemu, ani času, proto je Bůh nestvořený. Je nadčasový a proto svrchovaný. Položme ruku na srdce, co by to bylo za Boha, který by podléhal jevu, kterým čas je?

Bůh sám o sobě říká Mojžíšovi v hořícím keři na Boží hoře Choréb: *"JSEM, KTERÝ JSEM"* (Ex 3,14). Tedy ne Já jsem, který jsem byl, jsem a budu. Ale, který Jsem. „*Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mne k vám*". Čímž říká: Jsem a nepodléhám času. Já vše převyšuji!

Člověk nemůže Boha pojmout v Jeho bytí. Boha můžeme pojmout jenom tak, jak se nám On sám dává poznat - skrze Písmo sv., díla Boží - stvoření, což je *objektivní možnost poznání*. Ale lze Ho poznat i *subjektivně*, skrze osobní vztah. Tak Boha poznávají ti, kteří v Něho uvěřili a vydávají svým životem o tom svědectví. Tato složka poznání, kterou nelze empiricky zachytit, se ale promítá do života tak, že už se empiricky zachytit dá. Člověk věřící v Krista, za určitou časovou poslušnost, pozoruje podstatné zkvalitnění svého života. V celospolečenském měřítku se tato osobní zkušenost s Bohem pak promítá do zkvalitnění života celé společnosti, což už lze doložit srovnáním kultur i časových období. Proto byli

---

31 KATECHIZMUS KATOLICKÉ CÍRKVE. Praha: Zvon, 1995. Str. 61.

32 "Já jsem Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův" On přece není Bohem mrtvých, nýbrž živých" (Mt 22,31).

povolání věrozvěsti sv. Cyril a sv. Metoděj, proto je církev průkopnicí rodícího se západu.³³ Nejviditelněji se to projevuje na architektuře a umění.

Do vnitřního prostoru duchovní reality ale nevstupujeme. Duchová realita nám nepodléhá i když nám je přístupná. To je důvod proč ji nelze empiricky podchytit a vědecky analyzovat. A má to logiku. Představme si jen, jak by to v nebi vypadalo, kdyby tam řádili "skeptičtí intelektuálové" a házeli po nás bludné balvany. Vždyť by se už nedalo nikam utéct! Takto zůstává duchová realita dokonalá a je připravena pro ty, kteří milují Boha: *Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují* (1. Kor 2,9). Do duchové reality, kterou si budeme moci podmanit, musíme vstoupit jako děti: „*Amen, pravím vám, jestliže se neobrátíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského*“ (Mt 18,3). Zde musí věda pokorně sklonit hlavu.

Nicméně tyto skutečnosti, které vyplývají ze jsoucna – ontologie, musí být reflektovány a vědecky podchyceny. Tímto se zabývá věda, která se jmenuje teologie. Pro teologa je klanění prvním a základním principem pro pronikání do tajemství ontologie Jsoucna jsoucna - Boha. Velké pravdy víry jsou založeny na adoraci.

To, že je Bůh jaksi nestvořený a věčný připadá člověku jako závratná skutečnost. Ale svým způsobem není nijak závratnější než skutečnost, že existuje člověk. A je pravda, že na tento fakt jsme si v pohodě zvykli. Jistě si zvykneme i na to, že Bůh prostě Je.

Ze všeho, co bylo uvedeno vyplývá, že: Existence Stvořitele je poznatelná rozumem. Potvrzuje to zkušenost, Písmo sv. a dogmata katolické církve: *Jestliže někdo popírá jednoho pravého Boha, Stvořitele a Pána viditelného a neviditelného: a. s. 34* Víra, zkušenost a rozum jsou v naprostém souladu.

Nová pravda vědy zní: **Bůh Je.**

---

33 Srov. FRANZEN, August. *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon, 1992. Str. 91, 120.

34 PRVNÍ Vatikánský koncil. Dogmatická konstituce o katolické víře *Dei Filius*. In *Dokumenty I. vatikánského koncilu*, Praha: Krystal OP s.r.o., 2006. Kán.1. *Bůh, Stvořitel všech věcí* 1.

4. Identita Boha

Zatím jsem uvažovali o vyšší entitě a nazvali jsme ji Stvořitelem. Nicméně to jsme učinili jen pro zjednodušení. Zatím nevíme, zda je Stvořitel jeden, nebo jich je víc. Člověk taky není jenom jeden. Možná je stvořitelů a tzv. bohů, více.

Kdo je tedy ta vyšší moc, která nás, podle stvořených věcí, enormně převyšuje? Z logiky věci, zatím bez Zjevení musíme usuzovat, že je nějaký Nejvyšší, protože kdyby byl tvůrce jenom vyšší, musel by mít nad sebou někoho ještě vyššího atd. I kdyby byli nějakí nižší, nám jde o toho Nejvyššího. Tento Nejvyšší Pán tvorstva musí být jeden anebo pokud je jich více Nejvyšších, musí být mezi nimi naprostá shoda. Protože jenom jedna odchylka od dokonalosti a jeden z Nejvyšších přestává být Nejvyšší.

Tento důkaz má jméno a toto jméno nám pomůže odhalit Stvořitele. Název personologický je odvozen od slova persona - osoba. Z názvu tedy vyplývá jedna velmi důležitá skutečnost, která nám výborně poslouží při identifikaci Boha. Vyplývá z definice osoby. Pro jistotu si ji zopakujme: Osoba je integrovaný celek, který existuje sám osobě, má vědomí vlastní identity, rozum, svobodnou vůli, schopnost tvořivě myslet a myšlené tvořit. Tedy, z definice osoby vyplývá, že jde o konkrétní Osobu anebo Osoby, ne nějaké abstraktní duchovno. Tato Osoba nebo Osoby tedy nejsou a nemůžou být imaginárními, nekonkrétními existencemi, ale naprosto jasně konkrétně pojmově vymezenou realitou.

Např.: Osoba Vítězslava Nováka je vymezena jeho vlastní identitou. Víme se stoprocentní jistotou, že Vítězslav Novák nemůže být zároveň Irena Dvořáková atp. Tedy *Osoba Stvořitele, nebo Stvořitelů je identická.*

4.1. Osoba Boha

Kdo je tedy Bůh, kterého jsme dokázali?

V této souvislosti si položíme otázku, zda si skutečně můžeme vybrat svého Boha, vzhledem ke konkrétnosti osoby. Pokud chceme zachovat čisté svědomí, nelze ignorovat toho, který se jako Bůh představil...

4.1.1. Bůh sám se představuje svému stvoření

Nejefektnější vstup na scénu tvorstva má Bůh tehdy, když se zjevuje Mojžíšovi na hoře

Choréb, jak už bylo uvedeno: *Bůh řekl Mojžíšovi: „JSEM, KTERÝ JSEM.“ A pokračoval: „Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám“* (Ex 3,14).

Bůh se nám skrze Písmo sv. představuje. Jmenuje se JSEM. Pokud je nám známo, v žádném náboženství se Bůh nedává osobně poznat. Bohové a božstva jsou smyšlené (doslova personifikované) lidské představy, naděje a touhy. Ve skutečnosti nejde o samo-zjevující se osobu Boha.

Skrze Starý zákon poznáváme majestátní osobu Hospodina, vládce Všemohíru, kterého Duch se v počátcích existence času a dějin vznáší nad vodami: *„nad vodami vznášel se duch Boží* (Gn 1,2). Izajáš předpovídá Syna v 8. stol. př. Kr. v kap. 9: *Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje“* (Iz, 9,6), ale na scénu dějin přichází až o osm století později.

4.2. Ježíš Kristus

Ten Kdo přichází jako Bůh v těle je jen Jeden. A jediným takovým je Ježíš Kristus. Mimořádná postava lidských dějin: Píše se podle něho křesťanský letopočet. Jeho učení dává vzkvétat národům. Jeho normy lásky jsou nepřekonatelné a proto dokonalé. Nad Kristovo učení není žádné jiné učení. Kristus je osvoboditel. Kristus nemá sobě rovného. Dokonalost je synonymum, které mu nejvíce svědčí.

Na scénu dějin nepřichází majestátně, jak by se na Boha slušelo a jak už jsme si zvykli. Bůh se nám dává poznat jako bezbranné dítě, které se "vydává" do rukou člověka. Ježíš Kristus je jediný, který o sobě prohlásil: *"Já jsem cesta pravda i život"* (Jan 14,6) anebo *"Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi"* (Mt 28,18). Ježíš se nám dává poznat jako Absolutní hodnota, o kterou máme usilovat.

Přišel snad někdo kromě Krista a představil se jako Bůh? Přišel snad vývoj, aby řekl: 'Hle já jsem váš stvořitel?' Kristus jako jediný zjevuje své božství: *"Vy jste zdola, já jsem shůry. Vy jste z tohoto světa, já nejsem z tohoto světa"* (Jan 8,23). Nevěřící Tomáš stvrzuje Kristovo Božství slovy: *"Můj Pán a můj Bůh"* (Jan 20,28).

Ježíš Kristus odhaluje - Trojjednost Boha: *"Až přijde Přímluvce, kterého Vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví"* (Jan 16, 26).

Vraťme se nyní na opět chvíli k Janovi a zopakujme si znovu koncepci našeho Stvořitele: *Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na*

počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila. Od Boha byl poslán člověk, jménem Jan. Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho. Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví. Bylo tu pravé světlo, které osvětluje každého člověka; to přicházelo do světa. Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy (Jan 1, 1-14).

Tedy kompletní Stvořitelova koncepce je Ježíš Kristus. Je to prototyp člověka, k obrazu kterého jsme stvořeni. A Bůh si přeje, abychom naplňovali "program", který byl do nás vložen, což je jeho vlastní božství. To je možné dosáhnout jen přijetím Kristovy výkupné oběti. Tedy kompletní Stvořitelova koncepce, která je připravena Bohem pro člověka je, aby byl člověk zbožštěn: *Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha.* Což dokládá sv. Pavel slovy... " *nežiji už já, ale žije ve mně Kristus*" (Gal 2,20). Pán Ježíš Kristus požaduje a zároveň uschopňuje k: " *Bud'te tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec*" (Mt 5, 48). Slova, kterými je tento program vyjádřen zní: ... " *miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly! Druhé je toto: ,Miluj svého bližního jako sám sebe!‘ Většího přikázání nad tato dvě není*" (Mk 12, 30-31). A tak se člověk skrze Ducha svatého plněním Otcovy vůle stává Kristem. A to je smysl a podstata lidského bytí. Nic menšího než to největší je připraveno pro člověka.

4.2.1. Svoboda svědomí

Na II. vatikánském koncilu bylo přijato učení o svobodě svědomí.³⁵ Zopakujme si jakými slovy byla uvedena v život: *...nikdo... nesmí být donucován jednat v oblasti náboženství proti svému svědomí, ani mu nesmí být zabraňováno jednat podle svého svědomí soukromě i veřejně, buď sám nebo spolu s jinými, v náležitých mezích. ...právo na tuto svobodu patří i těm, kdo neplní povinnost hledat pravdu a přidržet se jí.* Tato věta a vlastně celá deklarace o náboženské svobodě byla Církví deklarována jako ústupek vůči společnosti,

---

³⁵ DRUHÝ Vatikánský koncil. *Deklarace o náboženské svobodě Dignitatis Humanae*. In: Dokumenty II.vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství s.r.o., 2002. DH 2.

kteřá si nepřeje akceptovat Boží zjevení. Otázka je, zda je možné, aby koncepce Stvořitele, kteřá je jednotná pro všechny lidi, mohla pro některé lidi znamenat, že jsou z této koncepce vyloučeni. Zcela jistě to není možné, protože platí: „*Jděte do celého světa a kařte evangelium "všemu stvoření". Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen*“ (Mk 16,15-16). Svoboda svědomí navozuje nebezpečnou iluzi jakési spásy mimo tento úzus: „*Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skřze mne*“ (Jan 14,6). Koncilové učení není dogmatické, jak se uvádí i v úvodu *Dokumentů II. vat. koncilu: Přirozeně mnoho naukových prohlášení odkazuje na definice dřívějších koncilů a papeřů, které samozřejmě zůstávají v platnosti. Koncil v těchto naukových prohlášeních velmi často a dalekosáhle vyjadřuje totéř vědomí víry cířkve, které zůstává věřno určité nauce s absolutním souhlasem víry. Kde však tomu tak není, přednáší koncil nauku autentickou, ale přece ještě ne prostě nezměnitelnou.*³⁶ Tímto se sděluje, že nauka je změnitelná. Přestože je v tomto úvodním prohlášení napsáno: *definice dřívějších koncilů a papeřů, samozřejmě zůstávají v platnosti*, vyjádření o svobodě svědomí naruřuje kontinuitu učení cířkve. Dokládá to encyklika *Mirari vos arbitramur* papeře Řehoře XVI. z r. 1832 37: *Z tohoto nečistého zřídla lhovestnosti v náboženství plyne ono převřácené a bludné učení, ať neřeknu pomnutí se všemi smysly, že totiž kařdemu se má dovolit a vydobýt svoboda svědomí. Tomuto zhoubnému bludu klestí cestu ona úplná a neomezená svoboda v myřlení, která se ke zkáze cířkve a obce dosti řšíř. Dokonce se i někteři osmělují hlásat s nářamnou nestydatostí, že by odtud vyplýval i prospěch pro náboženství. “Je-li ale horřího vraždění duře než svoboda v bludu?” řekl by sv. Augustin (S. Aug. Ep. 166). Jestliže se povolí otěře udržující lidstvo na stezkách pravdy, poněvaď i bez toho lidé chvátají a chýlí se ke zlému” hle, tu již spatřujeme otevřenou studnici propasti (Zjev. 9,3), z níř viděl sv. Jan vycházet dým zatemňující slunce a z toho dýmu vycházející kobylky na celou zemi. Odtud přichází tato zvrácenost myřli, odtud zkáza mládeře, odtud to, že se mezi lidmi pohřdá svatými ustanoveními a zákony, jedním slovem odtud pochází i ten mor, vše potířající v obecních zprávách, ano nejdávnější věky svědčí a zkušenost učí, že kvetoucí země v hojnosti, moci a slávě tímto jediným nástrojem vzaly za své. Tímto nástrojem je z uzdy puřtěná svoboda myřlení, volnost v řečech a baření po obnovách.*

Svoboda svědomí tak vyřuřuje kompletní Stvořitelovu koncepci. I když pokojně soužití je velmi důležité dobro, nikdy nemůže být nad koncepci Stvořitele.

---

36 Tamtéř. Úvod. Str. 21.

37 ŘEHOŘ XVI.- papeř. *Mirari vos arbitramur* 1832. In *Vendée, hlas integrálního katolicizmu*. http://vendee.cz/texty/mirari_vos.html. Vyhledáno 8.12.11.

4.2.2. Historicita Ježíše Krista

Existence Ježíše Krista je historicky zaručena nejen dějovým srovnáním evangelií, které jsou zasazeny do určitého časového a dějového rámce, ale i svědectvím nekřesťanských historiků. Podle různých pramenů, které jsou vesměs shodná, byla synoptická evangelia Matouše, Marka a Lukáše napsaná před rokem 70 po Kr. Je to patrné zejména ze skutečnosti, že evangelisté nereflektují zkázu Jeruzaléma v r. 70. Událost tak mimořádná by se musela v evangeliích jistě odrazit. Matouš, Marek ani Lukáš nejsou považováni za osobní svědky Ježíšova působení.³⁸ *Bludné názory (Markionův soupis kol. r. 150) vedly církevní autoritu k přesnému vymezení kánonu posvátných knih....První soupis (kánon) knih NZ se zachoval v tzv. zlomku Muratoriho, který vznikl ve 2. polovině 2. stol. v římské církevní obci a byl objeven r. 1740 L. A. Muratorim v Ambroziánské knihovně v Miláně. ...Hippolit Římský (2.-3. stol.)³⁹ tyto listy přijímá jako Písmo svaté, lze říci, že v západní církvi byla v té době již úplná sbírka knih NZ.⁴⁰*

Archeologické nálezy 20 stol. potvrdily vše co bylo doposud z Písma nalezeno.⁴¹ Podle tohoto zdroje by mohly být předchozí vrstvy a teda i původní evangelium napsáno v 1. polovině 1. stol. V tom případě evangelia i z historického hlediska lze považovat za spolehlivý zdroj. Mezi nalezenými svitky byly i opisy Janova evangelia, učedníka, kterého "Pán zvlášť miloval". To, že jsou evangelia pravdivá dokládají i prameny nekřesťanské.⁴²

---

38 Více JERUZALÉMSKÁ BIBLE, *Evangelia. Úvod k synoptickým evangeliím* anebo BIBLE – *Písmo svaté starého a nového zákona (včetně deuterokanonických knih)*, Český ekumenický překlad. Úvod do Nového zákona. Str. 9.

39 <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=322>. Vyhledáno 5.12.11

40 BIBLE – *Písmo svaté starého a nového zákona (včetně deuterokanonických knih)*, Český ekumenický překlad, Praha: Česká biblická společnost, 1985. Úvod do Nového zákona, str. 9.

41 *Archeologické nálezy 20. stol., potvrdily věrohodnost novozákonních spisů. Objev papyrových rukopisů Rylands P 52 (datován mezi roky 125 a 135), Chester Beatty P 46 (asi 200) a Bodmer P 66 a P 75 (asi 200) Současné bádání datuje konečnou verzi evangelií (tedy nikoli předchozích pracovních vrstev, které jsou ještě starší) do 2. poloviny 1. století. Za tak krátkou dobu mezi Ježíšovým životem a sepsání spisů o něm nemohlo dojít k zásadnímu zkreslení, aby se tyto dokumenty staly historicky nedůvěryhodnými. V případě Nového zákona se zachovalo unikátní množství starověkých rukopisů – celkové číslo se pohybuje těsně pod šesti tisíci – které jsou navíc časově natolik blízko originálu, že se s ním nemůže srovnávat žádné dílo starověku. Textová kritika krom toho umožnila stanovit s velkou jistotou původní text Nového zákona, který se neliší od originálu, a Nový zákon lze považovat za spolehlivý pramen.*

Wikipedie. *Historický Ježíš* http://cs.wikipedia.org/wiki/Historick%C3%BD_Je%C5%BE%C3%AD%C5%A1. Vyhledáno 9.12.11

42 Více o tom FRANZEN August: *Malé církevní dějiny*, Praha: Zvon, 1992, str. 15.

4.2.3. Obhajoba Kristova božství

Proto, aby ve světě bylo realizováno toto nové učení, založil jeho Učitel církev: *"A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi."* Tehdy nařídil učedníkům, aby nikomu neřikali, že je Mesiáš. Od té doby začal Ježíš ukazovat svým učedníkům, že musí jít do Jeruzaléma a mnoho trpět od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen (Mt 16,18-24).

Tato hierarchická církev, v duchu Ježíšova nařízení a pravomoci, která jim byla udělena, definovala pravdy víry - dogmata, aby se zamezilo bludnému učení. Tak vznikly definice ohledně Kristova božství a lidství.

Exkurs: Dogmata

Definice dogmatu podle učitelského úřadu Církve: Dogma je výrok, o němž církev svým řádným učitelským úřadem nebo papežskou či koncilní definicí prohlásila, že je Bohem zjevený tak, že jeho popírání je herezí. 43 Dogmata jsou pro církev analogicky to samé jako definice ve vědě. Např. Thaletova věta v matematice, Pythagorova věta v geometrii, Archimédova věta ve fyzice, atp. Tyto věty dá se říct, jsou definovány jako pravdy vědy a jsou to rovněž neměnné pravdy Boží. Neboť Bůh tak stvořil svět, aby se člověk mohl opřít o jevy, které jsou stálé, studovat je a na nich budovat svůj svět.

První ekumenický koncil v Niceji roku 325 vyznal ve svém krédu, že Boží Syn „je zrozený, ne stvořený, jedné podstaty s Otcem.“⁴⁴

Třetí ekumenický koncil shromážděný v Efesu v roce 431 vyznal, že „Slovo tím, že se ve své osobě spojilo s tělem, oduševněným rozumovou duší, se stalo člověkem“. Kristovo lidství nemá jiný subjekt než božskou osobu Božího Syna, který je přijal za vlastní ve chvíli svého početí. Proto efeský koncil prohlásil v roce 431, že Maria se opravdu stala Boží matkou pro lidské početí Božího Syna ve svém lůně; „Matka Boží... ne proto, že by Boží Slovo přijalo od ní svou božskou přirozenost, nýbrž proto, že z ní má svaté tělo, vybavené rozumovou duší, a poněvadž je s ním Slovo spojeno ve své osobě, říká se, že se Slovo narodilo podle těla.“

Na těchto dvou koncilech byl vymezen Kristův status par excellence jakožto Boha a

---

43 Biskupství královéhradecké. www.diecezch.cz/bakalari/texty/ucitelsky_urad.rtf. Vyhledáno 18.2.11.
44 KKC. Praha: Zvon, 1995. 465.

člověka, což vyústilo v definování dogmatu na čtvrtém ekumenickém koncilu v Chalcedonu v roce 451: *Po vzoru svatých Otců jednomyslně učíme vyznávat jediného a téhož Syna, našeho Pána Ježíše Krista, stejně dokonalého v božství a dokonalého v lidství, pravého Boha a pravého člověka, složeného z rozumové duše a těla, soupodstatného s Otcem svým božstvím a soupodstatného s námi svým lidstvím, který 'sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu', zplozeného Otcem přede všemi věky co do božství, a v těchto posledních dnech pro nás a pro naši spásu zrozeného z Panny Marie, matky Boží, co do lidství. Jediného a téhož Krista, Pána, jednorozeného Syna, jehož musíme uznávat ve dvou přirozenostech, bez směšování, beze změny, bez rozdělení, bez odloučení. Spojením přirozeností nijak není potlačena jejich rozdílnost, ale spíše jsou vlastností každé uchovány a spojeny v jediné osobě a v jediné hypostazi.*⁴⁵

Podívejme se ale, co by se stalo, kdybychom se rozhodli trvat na tom, že Ten, který se zjevuje jako Bůh, tedy Ježíš Kristus v těle, Bohem není. Co by to znamenalo?

4.2.4. Ježíš Kristus - prorok anebo šílenec?

Kristus nemůže být pouze prorok. Kdyby byl pouze prorok. Byl by lžíprorokem. V případě, že nejde o lháře a nechceme ho takto degradovat, nicméně přesto nemůžeme uvěřit, že Kristus je Bůh, v tom případě ho degradujeme na blázna. *Jestliže Ježíšova výzva opravdu nevyjadřuje skutečnost, pak se zdá nutným myslet na pomatenost, nebo náboženskou hysterii, protože jenom blázen může být přesvědčen o tom, že je pro lidi „všechno“ a že může být pro smrt dát plnost života.*⁴⁶ Žádný člověk se nenechá ukřižovat proto, že se sám označil za Boha: „*Moje království není z tohoto světa...*“ (Jan 18, 36). Spíše si chce své božství užít. Tedy nic mezitím. Pokud tedy Ježíš Kristus není blázen, je Bůh. On jediný z celých dějin lidské existence zjevuje sám sebe jako Boha.

Že se Bůh zjevil v těle, má velkou logiku. Nikdo nemůže Boha lidem zprostředkovat tak, jak On Sám Sebe. Aby bylo možno lépe chápat Kdo je Bůh, rozhodl Sám Sebe zjevit. Proč by to neměl udělat ve Své Božské Dokonalosti a měl by se spoléhat na reprodukci Sebe Sama nedokonalými tvory? Když se chceme dát poznat, představíme se. Bůh neudělal nic jiného, než že se představil, abychom Ho lépe poznali, což je nejdůležitější poznání, které

---

⁴⁵ Tamtéž. 451.

⁴⁶ RAHNER, Karl. *Očekávání slova*. In BOUBLÍK Vladimír. *Člověk očekává Krista*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří: 1997. Str. 113.

můžeme mít a skrze Něho, abychom lépe chápali sami sebe. Jaké jiné poznání je pro člověka důležitější? Nejdůležitější je vědět kdo jsem, odkud pocházím a kam jdu. Kristus nám skrze svoji existenci zjevuje vznešenost lidského rodu.

4.2.5. Můžeme Ježíše Krista s jistotou považovat za Boha?

1. Ano, protože žádný ze zakladatelů různých náboženství se jako Bůh nepředstavil
2. Ano, pro dokonalost nauky a ovoce vzešlé z této nauky
3. Ano, pro oběť a zmrtvýchvstání

4.2.5.1. Žádný ze zakladatelů různých náboženství se jako Bůh nepředstavil

To je všeobecně známá pravda, akorát jsme si toho nějak nevšimli a jaksí "zapomněli" tuto skutečnost reflektovat. Kdyby bylo více takových zjevovatelů a lidí, kteří sami sebe zjevují jako božstvo (mám na mysli takové, kteří by se projevovali s absolutní autoritou jako Ježíš Kristus), mohli bychom pochybovat. Ale žádný z hlasatelů svého náboženství o sobě netvrdil, že je Bůh. I když světští vládcové starých kultur věřili ve své božství, byla to víra, která se nebyla schopna projevovat mocnými činy, jak bychom to od „bohů“ očekávali ani integritou osobnosti. Takový byl pouze jediný. Ježíš Kristus nás přirozeně, jakožto Bůh převyšuje. Nelze se proto upínat ve jménu jakéhosi „duchovna“ k jiným náboženstvím. Neboť zakladatelé všech náboženství byli „jenom“ lidé, tedy nám rovni. Ježíš Kristus, kterého jsme přijali a který v nás tajemně přebývá se před žádnou takovou „autoritou“ neskloní, neboť každou autoritu převyšuje.

Proto vybírat si z „nabídky“ různých náboženství lze pouze vinně. Správně máme respektovat jen toho pravého, tedy toho, který se tak sám označil. Jinak bychom svévolně mohli nakládat s identitou jakéhokoliv člověka a jeho vlastní, svévolně ignorovat. Představme si situaci, když někdo ignoruje naše vlastní jméno a přejmenuje si nás podle svého. Falešná identita je absurdní a vůbec neodpovídá běžným normám soužití. Naše jméno, určuje naši identitu. To je typické pro každé jednotlivé jsoučno. Nejenom osoby, zvířata a rostliny mají svoji vlastní identitu, dokonce i sněhové vločky mají každá vlastní identitu. Každá je totiž jiná. Pokud má nárok na vlastní identitu i tak nepatrné jsoučno jako je sněhová vločka, o to více je vhodné, abychom přiznali vlastní identitu Bohu. Z řečeného vyplývá, že nemůže být zároveň Bohem Ježíš Kristus, Buddha, indické božstvo anebo Alláh a říkat, že je to jedno. Ze vzdálenosti člověka, který postrádá víru anebo poznání, ke kterému to nebo ono náboženství zavazuje, tak z takové vzdálenosti lze opravdu smísit dohromady všechny ingredience, kterými jsou různá náboženství a vytvořit tak guláš, kterému budeme říkat „duchovno“. Ale pozor, do duchovna patří i ďábel, tak abychom ho na této cestě za abstraktním, nekonkrétním

a nic neříkajícím duchovnem, náhodou nepotkali, zejména vzhledem k jeho zálibě "vydávat se za anděla světla"⁴⁷. Zaměňovat identitu lidí, zvířat ani rostlin, dokonce věcí, není povoleno. O to více to platí u Boha. Z toho vyplývá, že si nemůžeme vybrat duchovno jaké se nám hodí, ale musíme hledat a chtít poznat Toho, který se jako Bůh představil. Tato skutečnost je velmi závažná a rovněž závazná, neboť: Náboženství obecně vytvářejí lidé, kteří pro svoji myšlenku najdou dost stoupců, ale Ten Který pravdu o Sobě zjevuje Je jen Jeden. *Zjevení je třeba přijmout vírou.*⁴⁸ Vybíráním si v duchovní sféře, degradujeme nejenom Boha, ale i sebe.

Víra v Boha je opodstatněná a rozumná. A tento Bůh, kterého existence byla prokázána, stvrdil svého Syna a přiznal se k Němu: *Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít. Ale on mu bránil a říkal: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?“ Ježíš mu odpověděl: „Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá.“ Tu mu Jan již nebránil. Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. A z nebe promluvil hlas: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil“ (Mt 3,13-17). Bůh existuje. On sám je garantem pravdivosti Písma svatého.*

Ze všeho, co bylo doposud sděleno vyplývá, že Ježíš Kristus je Bůh.

Exkurs: Víra a věda

*Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme (Žd 11,1). Definice dogmatické konstituce Dei Filius I. vat. koncilu: Víra je nadpřirozená ctnost, kterou s pomocí Boží milosti věříme, že co Bůh zjevil, je pravdivé ne kvůli vnitřní pravdivosti věcí, postřehnuté přirozeným světlem rozumu, nýbrž kvůli autoritě samého zjevujícího Boha, který nemůže ani klamat, ani být klamán.*⁴⁹

Věda je souborem věd a říká se jim souhrnně *reálné vědy*. Podle slovníku je věda *empirické zkoumání vycházející ze zkušenosti a mající za předmět dílčí oblast skutečnosti.*⁵⁰ Tato definice ovšem není zcela uspokojivá, neboť tohle koná každá osoba, dokonce i šimpanz a přesto není vědec. Možná by lépe pro definici vědy vyhovovala věta: Věda je

---

47 ... *vždyť sám satan se převléká za anděla světla* (2. Kor 11,14).

48 DRUHÝ Vatikánský koncil In *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství s.r.o., 2002. DV 5.

49 PRVNÍ Vatikánský koncil: 3. kapitola: *Víra* In *Dokumenty I. vatikánského koncilu*. Praha: Krystal OP, s.r.o., 2006, str. 71.

50 ABZ.cz. <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/realne-vedy>, Vyhledáno 6.12.11.

definované uchopení zkoumané skutečnosti. Člověk, nepřežívá díky vědě, ale díky víře. Totiž nejenom Krista přijímáme vírou, ale vlastně každého člověka. Příklad: Když přijde člověk a představí se, co uděláme? Běžíme si zjistit jeho totožnost a teprve pak mu potřeseme pravicí? Požádáme ho snad o občanský průkaz, abychom si ověřili jeho totožnost? Ne, prostě mu uvěříme, že je ten, za koho se vydává. Naše víra v něho nepodléhá přísnému vědeckému zkoumání. Tím chci říct, že víra v životě člověka je jev běžnější než si uvědomujeme, proto jí nesmíme pohrdat a stavět do jakési nižší úrovně než vědu. Na víře je založena existence lidstva, ne na vědě, proto jí obecně patří primát před vědou a z toho důvodu musí být vědou akceptována. Protože víra je pro život člověka konstruktivnější než věda. Čímž nechci naznačit pohrdání vědou, jen jí chci dát to správné místo. Totiž měrnou jednotkou opravdovosti není stát, který vydává občanské průkazy, ale samotný člověk. Člověk si přeje, aby mu bylo věřeno. A nejinak je to i s Bohem, který přišel, představil se a žádá, aby mu bylo věřeno. Když věříme bankám, neboť ničím jiným než pouhou vírou se svěřujeme do jejich péče (i když jsem si je prověřili, nemůžou zaručit svoji trvalou existenci), je jistě na místě víra v toho, kdož stvořil svět. Tato víra je zcela rozumná, protože máme důkaz rozumnosti Objektu naší víry. Je náš Stvořitel, proto mu můžeme věřit.

I když si člověk neformuluje vědecká dogmata, přesto na nich buduje svůj život. Zkušenost vlastní i získaná dokážou i nevzdělanému člověku předávat informaci o tom jak udělat to či ono, aby to nespadlo a zůstalo tak, jak to zamýšlel. Nicméně když se to pojmenuje, hned se ví oč jde a v tom je právě hodnota vědy. Na počátku každého vědeckého zkoumání je tato věta z listu sv. Pavla: *Když se však ty věci správně pojmenují, je jasné, oč jde* (Ef 5,13). Jakmile si pojmenujeme určité jevy, rozšíříme obzor svého poznání, protože si uvědomíme, co všechno spadá pod tento pojem a tak můžeme lépe vyhodnotit důsledky zkoumaného jevu.

Nicméně společnost, která víru vyobcuje ze svého středu, upadá. Věda-nevěda. Tam kde je Bůh vyobcován ze středu společnosti, bere veškerý rozkvět za své a může být vědecký jak chce. To nám dokázal socialismus a dokazuje to i liberalismus, jak to poznáváme i na současném stavu společnosti. Nejde o to, že jednotlivce, který sám sebe považuje za věřícího nevykazuje požadovanou kvantitu kvalit, které očekáváme od věřícího. Jde o systém. Systém, který je založen na tom, že člověk je buď definován jako obraz Boží anebo jako evoluční výdobytek opice. Podle nosné myšlenky je pak morálka bytostným určením jak jednotlivce, anebo je zcela nepodstatná. Bohužel tohle věda bez víry nezvládá.

Víra a věda nejsou žádnými soupeři. Oboje má svůj zdroj v Bohu a to buď:

1. Přímý zdroj

Člověk objevuje a následně popisuje to co je a souvztažnost jevů. Tedy to co je stvořeno, ne to co sám stvořil a definuje poznané, jako pravdu vědy. Např. přírodní vědy.

2. Aplikovaný zdroj

Člověk sám je tvůrce, tím má podíl na kreativní činnosti Boží: Např. stavebnictví, konstrukce různých technických zařízení, počítačové technologie, atd. Je to každý vědný obor, ve kterém je tvůrcem člověk.

Ovšem kromě vědy existuje i pavěda jež nemá svůj zdroj v Bohu a tou je *evoluce*. Definice pavědy: Pavěda je lidský konstrukt, který supljuje to co Bůh nezamýšlel a ani nestvořil.

Evolucionismus jako zbraň k šíření dialektického materialismu

4. Každý, kdo se kolem sebe rozhlédne, snadno rozpozná hlavní směry, kterými zbloudilo nemálo učených mužů stojících mimo Kristův ovčín. Jsou totiž tací, kteří bez náležité rozvahy a rozlišování usilují o výklad původu všech věcí pomocí tzv. evolučního systému, který však nebyl ještě spolehlivě prokázán ani v oboru přírodních věd, a rovněž tak se opovážlivě obracejí k monistickým a panteistickým hypotézám založeným na neustálé evoluci celého světa. Těmito teoriemi si pak rádi poslouží stoupenci komunismu, aby tak účinněji hájili a vynášeli svůj "dialektický materialismus" a odstranili tak každý teologální výklad.⁵¹

Podle ovoce, které za šedesát let od první vydání encykliky vzešlo, vidíme, že současnost odpovídá všemu co o evoluci papež napsal. Věda bez víry ztrácí moudrost. Moudrý člověk ví, že vše musí do sebe zapadat. Uvedu jen malý příklad toho, jak nerozumná je věda bez víry: Připomeňme si slova z Písma uvedené v prologu: *Vskutku nicotní jsou od přírody všichni lidé, kterým nebylo dáno znát Boha. Ze všeho dobrého, co mají před očima, nedokázali poznat toho, který je, a z pohledu na dílo nerozpoznali Tvůrce. Ale oheň, vítr nebo rychlý mrak, hvězdný kruh, dravé vodstvo nebo nebeská světla považovali za světovládne bohy. Jestliže uneseni jejich krásou je pokládali za bohy, tím spíše měli poznat, oč lepší je jejich Pán, neboť on, té krásy Prapůvodce, vše stvořil. Jestliže žasli nad jejich mocí a působením, měli z nich pochopit, oč mocnější je ten, kdo je uspořádal. Neboť z velikosti a*

---

⁵¹ PIUS XII. – papež. *Humani generis*. Encyklika papeže Pia XII. *O některých falešných názorech, které podkopávají základy katolické nauky z 12. srpna 1950*. Matice cyrilometodějská s.r.o.: Olomouc, 2004.

krásy tvorů může být srovnáním poznán původce jejich bytí. Ale ovšem, zasluhují malou výtku: zřejmě bloudí při hledání Boha a ve snaze ho nalézt. Zabývají se totiž jeho dílem a zkoumají je, ale spoléhají na svůj zrak, neboť je krásné, co vidí. Nelze je však omluvit, neboť jestliže dokázali tolik poznat, že byli schopni probádat svět, jak to, že nenašli hned Pána těchto věcí? (Mdr 13,1-9).

Dnes už vědec nepovažuje oheň, vítr nebo rychlý mrak, hvězdný kruh, dravé vodstvo nebo nebeská světla za světovládne bohy. Dnes je všechny zastoupí vývoj - evoluce. Co jiného je evoluce než bájně božstvo, kterému vědci věří, že je schopno zaříditi existenci člověka? Kam se poděl zdravý rozum vědy? Vždyť tento názor je směšnější než mytologie. Zde satan ukázal, že před žádnou lidskou „vysokou inteligencí“ nemá respekt. Vůdcové proletariátu byli taky inteligentní lidé a kam dovedli proletariát i celý komunistický systém? Po sedmdesáti letech od 1. říjnové revoluce r. 1917 musela společnost budovaná pouze na materializmu, vyhlásit bankrot. Ale pavěda evoluce pořád přežívá.

Když Ježíš Kristus říká: "*Budete stále poslouchat, a nepochopíte, ustavičně budete hledět, a neuvidíte*" (Mt 13,14), myslel tím určitě i vědce, neboť jak se inteligentní vědec může domnívat, že vzniklo vývojem to, co zkoumá, tedy bez rozumu, když on sám potřebuje rozum na to, aby to prozkoumal?!

Dospíváme k takovému poznání, že víra je dokonalejší než nevíra a věda bez víry je marná. Více o tom v kapitole Ateizmus.

4.2.5.2. Kristovo božství stvrzuje dokonalost nauky a ovoce, vzešlé z této nauky

"Dobrý strom nedává špatné ovoce a špatný strom nedává dobré ovoce. Každý strom se pozná po svém ovoci. Vždyť z trní nesklízejí fíky a z hloží hrozny" (Lk 6,43-44). Žádná doktrína není nad Kristovo učení. To je velmi důležité. Sluší se, aby učení od Boha bylo dokonalé. Zejména dnes, v tak chaotickém období, kdy se do člověka hustí kde co. Člověk je stvořen, aby byl krměn jen dokonalou stravou svého Stvořitele a tím je katolická nauka (katolická z řečtiny všeobecná, což znamená, že pro všechny.) Všichni můžou dodržovat Kristovo přikázání lásky a učit se od Něho. Žádná výjimka neexistuje. Bůh nikoho nestvořil s předurčením do zatracení. Přece dobrý Bůh si přeje, aby každý byl spasen. Právě proto je tu všeobecná církev, založená Kristem, aby všichni mohli být spaseni. Nelze považovat to, co je dokonalé, za lež nebo bláznovství anebo si to nechat nahradit.

Pověst katolické církve byla natolik znehodnocena socialistickými a liberalistickými pomluvami, že se v post-křesťanské společnosti navodil dojem, že vše katolické je tmářské a zpátečnické. Opak je pravdou a můžeme to poznat z civilizace, která vzešla právě díky

katolické církvi. Srovnáním můžeme poznat, která kultura má pro pokrok lidstva tu nejvyšší hodnotu. Nejlépe ji obhájíme, když dáme slovo americkému historikovi Thomasi E.

Woodsovi, Jr. V publikaci: *Jak katolická církev budovala západní civilizaci* píše: *Zeptáte –li se dnes vysokoškolských studentů, co vědí o katolické církvi, lze jejich odpovědi shrnout do jednoho slova: „zkaženost“. Neměla by však jejich odpověď znít spíše „civilizace“? Západní civilizace nám dala zázraky moderní vědy, blahobyt pramenící z ekonomiky založené na volném trhu, bezpečnost zakotvenou v zákonech, jedinečný smysl pro lidská práva a svobodu, dobročinnost - charitu jako ctnost, nádherné umění i hudbu, filozofii zakořeněnou v rozumu a bezpočet dalších darů, které naše civilizace – nejvyspělejší v lidské historii – bere jako samozřejmost Odkud však vyvěrá toto bohatství?*⁵²

4.2.5.3. Oběť a zmrtvýchvstání - jedinečný Kristův odkaz - odkaz spásy

Bůh se nám zjevil v těle jako jednorozený Syn Boží, aby nám svojí obětí přinesl spásu. Je snad ještě jiný takový? *"Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele"* (Jan 15,13). Dal za nás a za naši spásu život některý z těch protagonistů náboženství, které se ucházejí o naši pozornost? Obětoval se za nás snad Buddha, Mohamed anebo někdo jiný? Přece naši lásku a pozornost si zaslouží ten, který nás nejvíce miluje a tuto lásku stvrzuje obětí nejvyšší.

Nad Krista a jeho lásku už nic není.

Exkurs Historicko-kritická metoda 53

V této souvislosti by bylo vhodné pozastavit se nad metodou, která je nyní preferovaná při zkoumání pravd evangelia a historicity Ježíše Krista.

Tato metoda by celkem byla v pořádku, kdyby nedocházelo k jejímu velmi častému posunu premis, jak se o tom v Prologu této práce vyjadřuje papež Benedikt XVI. Totiž v případě, že exegeté nemůžou nějakou skutečnost dokázat, inspirace Ducha svatého se dá jaksi bokem. Čímž se naprosto neslýchaným způsobem ignoruje podstatná složka Písma svatého a tou je fundamentální pravdivost garantovaná Duchem svatým. O tom nakonec svědčí i skutečnost, už od doby existence historicko-kritické metody se nic nového neobjevilo, jenom se znovu potvrdilo, že: *"Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko, ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane"* (Mt 5,18). Pouze je zde tendence ignorovat

---

⁵² WOODS, Thomas E., Jr. *Jak katolická církev budovala západní civilizaci*. Res Claritatis: Praha, 2008. Zadní přebal knihy.

⁵³ Tato metoda znamená, že vědci zkoumají biblické texty nezávisle na skutečnosti, že jsou inspirovány Duchem sv. Zkoumají je jako jakékoliv jiné texty. Tato metoda má právě nebezpečí v tom, jak se o ní vyslovuje papež Benedikt XVI. Viz Prolog, str. 10.

Božskou záštitu pravdivosti Písma svatého; a to bez jakékoliv zjevné příčiny. Kdyby uvedené skutečnosti nějak odporovaly historicko-kritickému zkoumání a podávaly by jiný obraz než vědecká metoda vyzkoumala, asi by bylo namíště tázat se jak je to možné. Ale protože k ničemu takovému nedochází, je zde otázka jak se může stát, že se u teologů potkáme se zpochybňováním toho, co je v Písmu sv. napsané. Takové jednání je proti dogmatu I. vat. koncilu: *4. Jestliže někdo nepřijme neporušené knihy svatého Písma se všemi jejich částmi, jak je vypočítává posvátný Tridentický koncil, jako svaté a kanonické nebo popře jejich božskou inspiraci: a.s.54*

Garance Ducha svatého má přednost před jakoukoliv lidskou historicko-kritickou metodou a nikdy nemůže člověk jakoukoliv metodou nahradit pravdivost Boha vlastní autoritou. Tato metoda je nebezpečná z toho důvodu, že učí být teology indiferentními vůči svému Pánu a Spasiteli. Našimi učiteli jsou pořád světcí, kteří Krista milovali. K inteligenci patří přidaná hodnota lásky. Indiference ke Kristu nevede k ničemu jinému než k prázdnotě, jak o tom mluví sv. Pavel: *Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. Kdybych... obsáhl všechno poznání, ale lásku bych neměl, nic nejsem* (1. Kor 13,1-2). Láska ke zkoumanému předmětu přece nemůže být nijak na úkor kvality poznání, je to spíše naopak.

4.3. Shrnutí

Dopracovali jsme se tedy společně k tomuto poznání:

1. Ve světě jsou projevy vyšší inteligence než má člověk!
2. Vyšší inteligenci může mít pouze osoba!
3. Tedy existuje osoba, která stvořila to, co převyšuje možnosti člověka a na existenci čeho člověk nemá podíl!
4. Tato osoba je Bůh!
5. Bůh je ten, který to sám o sobě soudí a jako takový se dává poznat. Takový je jenom jeden. V Ježíši Kristu je plně zastoupena osoba Boha, která nám skrze Písmo a Syna zvěstuje tajemství své existence jako Nejsvětější Trojice!

---

54 PRVNÍ Vatikánský koncil: *Kánon 2. Zjevení 1.* In *Dokumenty I. vatikánského koncilu*. Krystal Praha, OP, s.r.o., 2006, str. 81.

5. Ateizmus

*Bud' je víra legitimní, nevyhnutelná hodnota lidské existence. Pak je úkolem filozofie tuto hodnotu zdůvodnit v její samostatnosti a vymezit ji vůči jiným hodnotám.*⁵⁵

Osobně se domnívám, že tento úkol je splněn. V této kapitole ukážu, že ty jiné hodnoty, vůči kterým se víra vymezuje, žádnými hodnotami nejsou.

Ateista říká: Já jsem a Bůh není. Takže o sobě uvažuje jako o nejvyšší entitě i když je naprosto zjevné, že tomu tak není. Ateistická filozofie se podvolila neuvěřitelné představě, že civilizace vznikly jaksi nahodile bez přičinění rozumu. I když jsme nikdy neviděli pachatele vraždy a nikdy jsem neviděli člověka, který budoval prastarou civilizaci, přesto jsme nikdy nepochybovali, že tvůrci vraždy a staré civilizace existují a že se ona vražda a stará civilizace nestaly samy od sebe. Ale to všechno tvrdí filozofie, když přestala uvažovat o Bohu jako Stvořiteli, který zde zanechal svoji stopu, která je nad všechny stopy zanechané zde člověkem. V logické posloupnosti by taková filozofie měla dospět k závěru, že myšlení filozofa a veškeré vědecké poznatky lidstva rovněž nemají žádnou hodnotu. Všechny myšlenkové pochody lidstva totiž nejsou schopny vytvořit tak složitou entitu jakou je člověk. Z toho vyplývá, že ani vlastní myšlení člověka, s kterým objevuje stvořené, nemá žádnou hodnotu. V tom případě by se měly zrušit veškeré Nobelovy ceny a veškerá ocenění za vědecký výzkum. To vše oceňované je na daleko nižší úrovni než to, myšlení, které dokáže vymyslet a zároveň i stvořit člověka, celý vesmír s nespočtelným množstvím galaxií. Jak veliký musí být Tvůrce, když to co stvořil má tak obrovské rozměry! A v případě, že hodláme pokračovat v tomto oceňování a pokud se filozofové domnívají, že jejich přemýšlení má hodnotu, v tom případě je povinnost člověka vzdát hold tomu, který veškeré tyto schopnosti člověka převyšuje a který dal člověku schopnost myslet.

Základní problém s ateizmem vidím v tom, že je vůbec akceptován a má nějaký respekt. Je to novodobá nemoc. Ateizmus je totiž založen na něčem co neexistuje, na rozdíl od teizmu.

Totíž neexistence Boha je lež, jak jsme dokázali. Ale tato lež je fundamentem pro uspořádání post-křesťanské civilizace. V post-křesťanských zemích nevládne politické uspořádání zakotvené v Božím zákoně, naopak, takové uspořádání je zakázáno pod pláštěm liberalizmu, ale v zásadě jde o prosazování požadavků ateizmu: *Liberální stát není stát*

---

⁵⁵ ANZENBACHER, Arno. *Úvod do filozofie*, 2. vyd. České Budějovice: Státní pedagogické nakladatelství v Praze, 1990. Str. 291.

*pravdy nebo světového názoru. Nemá žádné státní náboženství, a potud také není křesťanský. Vůči různým náboženstvím, vyznáním či světovým názorům zaujímá na základě étosu lidských práv stanovisko tolerantní neutrality. Světonázorově- kulturní oblast a její interakce přenechává svobodné činnosti společnosti, v jejímž rámci se například náboženská společenství mohou organizovat jako svobodné sociální útvary a vyvíjet činnost v rámci právního systému sekulárního státu.*⁵⁶ V zásadě jde o absurdní princip, který ukrývá lež pod líbivým zevnějškem tolerance. Pojďme nyní rozkrýt tuto lež.

5.1. Lež ateizmu

Hned zkraje je třeba uvést, že všechny kultury světa stojí na náboženství. Tedy již z tohoto vyplývá, že ateismus není vůbec člověku přirozený. Platí: Jaké náboženství, taková kultura. Náboženství tedy mají alespoň takovou hodnotu, že jsou kulturotvorné. Ateismus netvoří žádnou původní kulturu. Na rozdíl od náboženství jako takových, není ateismus schopný samostatné existence. Je tudíž parazit. Ateismus, všimněme si to, nic netvoří. Nemá žádné hodnotové standardy, které jsou pro ateistu závazné a dle kterých se může jakožto osoba s důstojností, řídit. Ateismus pouze destruuje to, co bylo na křesťanství zbudováno. Jeho úloha ve společnosti je primárně destruktivní. Nemá žádné morální premisy, v zásadě je založen na jakýchsi chimérách, bez jakékoliv ucelené doktríny, pokud tou ucelenou doktrínou není heslo: Vše je dovoleno. Ateismus jakožto soustava, vytváří pakulturu, která vychází z křesťanství. To umožňuje právě smysl pro svobodu, které křesťanství vytvořilo. Což vychází z kritického myšlení a svobody, kterou do společnosti instaloval Kristus: "*Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými*" (Jan 8,32). Jiná náboženství nemají takové pojetí svobody jako křesťanství. Tak dochází i ke zneužití svobody proti Bohu.

5.2. Svoboda

Možnost odmítnout Boha nevychází z legitimního hledání pravdy, což je výsostný projev svobody. Kdo totiž nezaujatě hledá pravdu, najde ji. Jinak to ani není možné. Proto nevíra musí být výsledkem nižší úrovně rozhodování. Ale v tom případě už nelze hovořit o

---

⁵⁶ ANZENBACHER, Arno. *Křesťanská sociální etika. Úvod a principy.* (CDK): Brno, 2004. str. 59.

svobodě. Obrátit se proti Bohu tedy nevychází ze svobody, ale ze svévole, nevědomosti, slabosti a zejména pýchy. To souvisí s tím, že člověk nechce Bohu sloužit. Nechce mít Pána. Sám chce být sobě pánem: Kdyby bylo odmítnutí Boha projevem svobody, Kristus sám by mohl takové rozhodnutí učinit, jakožto svrchovaně svobodný. Takto otázka ale nikdy nestála, protože: *...kde je Duch Páně, tam je svoboda (2. Kor 3,17)*. Bůh je totiž svrchovaně svobodný. Člověk na této svobodě více či méně participuje. Hřích člověka svazuje. Je to nižší bytí, na kterém nemá dokonalost žádnou participaci. Proto se Bůh rozhoduje vždy v souladu s nejvyšším dobrem. Ne z omezenosti, ale protože se nerozhoduje pro to co je nižší než nejvyšší. Tedy hřešit a odmítat Boha je snížená participace na svobodě, kterou disponuje Bůh. To, že lidé můžou Boha i odmítnout je nainfikovaná ateistická teorie svobody a nepochází v žádném případě z Boží líhně. Tento omyl vznikl pravděpodobně během VFR, která ateismus jako soustavu zrodila. Ateismus není dílem Božím a to co není od Boha zároveň není taky dobré. Svoboda je člověku dána proto, aby mohl být člověk partnerem Boha a rozhodl se pro něho svobodně. To je smysl svobody, ne možnost zřít se Boha.

5.2.1. Desatero

Když se podíváme na desatero Božích přikázání, tak první přikázání zní: I. V jednoho Boha věřit budeš! Imperativ. Zde není žádný prostor pro svobodu Boha odmítnout. Člověk může Boha odmítnout stejně „svobodně“ jako může vraždit, smilnit, krást, nectít otce ani matku a stejně tak může lhát a být dychtivý po manželce a majetku bližního svého.⁵⁷ Z toho vyplývá, že člověk Boha odmítnout nesmí, tak jako nesmí krást, vraždit atp. Legitimně prohlašovat větu: "Člověk může Boha i odmítnout" nelze, pokud nechceme člověka vystavit přímo zatracení. *Boha, bez následku zatracení, nelze odmítnout.*

5.3. Víra a ateismus

Když Pán Ježíš Kristus požaduje, aby lidé v Něho uvěřili, není to proto, že tito lidé, v době Jeho působení na zemi, byli ateisté. On chce, aby přestali věřit v to co si sami vymysleli a uvěřili v Něho. Což je podstatný rozdíl od dnešního stavu věcí. Lidé byli obecně věřící. Velmi inteligentně se předpokládala Boží existence, jen jaksi scházela vědomost o tom, Kdo ten Bůh je. Tedy nešlo o otázku zda věřit či nevěřit, ale zda věřit či nevěřit v Krista. Civilizace vzešlé pouze z náboženství můžou existovat bez ateismu velmi dobře. Ale ateismus bez

---

⁵⁷ Desatero: Ex 20,2-17; Dt 5,6- 21; KKC 2052.

náboženství existovat nemůže. Už z tohoto důvodu neživotaschopnosti, jsou názory, námitky a vše co z ateizmu pochází, naprosto irelevantní. Člověk ateizmus vůbec nepotřebuje. Jenom snad k tomu, aby v opozici vůči němu, byla zostřena Kristova nauka, aby se plochosť a doslova hloupost ateizmu ukázala v plném světle. Svět bez ateizmu si vedl celkem dobře i se svými problémy, které nikdy nebyly tak strašného charakteru, jaké přineslo ovoce ateizmu: Vyhlazování obyvatelstva po desítkách milionech během hladomoru v Sovětském svazu, potraty, eutanazie, rozvody, nucené potraty v Číně, pornografie - jako vyjádření svobody člověka, homosexuální partnerství, dekadentní sexuální výchova... Nic z toho co zde bylo vyjmenováno nepochází z náboženství. Všechny tyto „kvality“ prosazuje pouze ateizmus.

5.4. Lidská práva

Ateistické zákony jsou v post-křesťanských zemích Evropy a USA preferovány a těžce poškozují svědomí lidstva. Když si uvědomíme všechny uvedené skutečnosti, je velmi zahanbující, že lidé přistoupili na akceptaci ateizmu. A tyto objektivní skutečnosti je třeba postavit proti jakékoliv kritice náboženství, zejména tedy křesťanství, kterého ovoce má tu nejlepší chuť.

Ateizmus přežívá díky určitým sloganům, kterými se poskytuje zdání solidnosti a věrohodnosti.

Liberalismus se rád prezentuje vymáháním dodržování lidských práv, kde to jen jde. Ale všimněme si: Nikdy nebylo na světě tolik bezpráví jako za doby uznání práv člověka! Mám na mysli zejména uzákonění *do nebe volajících hříchů 58* : potraty a homosexuální partnerství. Nic z toho nepochází z náboženství.

Úkolem právních řádů je regulovat soužití ve společnosti a státu a přispívat tak k obecnému blahu. K tomu účelu jsou vydána různá prohlášení, mezi jinými právo na život, které má kodifikované vyjádření v kodexu lidských práv z r. 1992 v

LISTINĚ ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD 59

Článek 6

(1) Každý má právo na život. Lidský život je hoden ochrany již před narozením.

---

58 SKOBLÍK, Jiří. *Přehled křesťanské etiky*. Karolinum: Praha, 2004. Str. 104.

59 PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY PÓSLANECKÁ SNĚMOVNA. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>. Vyhledáno 3.11.11.

Tedy mohli bychom být uspokojeni. Nicméně máme zde dodatek:

(4) Porušením práv podle tohoto článku není, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné.

Tedy de facto tato ochrana je pouze fasáda bez vnitřního obsahu. Lidská společnost přiznává jenom některým jedincům ochranu. Tady člověk přestává být hodnotou sám osobě a zvrhává se v předmět libostí a nelibostí. Obraz a podoba Boží jsou po stamilionech spláchnuty do stoky. Quo vadis post-křesťanský člověče? Toto je ten pokrok ateisto?

Ve výsledku má tedy toto kodifikované právo na život takovou hodnotu, že:

Žádná válka, žádné přírodní katastrofy, ani komunistické režimy, ani fašismus nevyhladily dohromady tolik lidí jako genocida proti nevinným nenarozeným dětem!60 Hle, ateistický "humanismus" ve své plné kráse! Vůbec jsme si toho nevšimli, ale světu chybí ročně! 53 mil. lidí, kteří nepočnou další miliony, což má i své ekonomické důsledky. A celkem logicky, neboť tato "humánní" politika stojí v protikladu: "*Plod'te a množte se a naplňte zemi*" (Gen 1, 28). Je tedy proti-božská.

Tak lidská práva nahrazující původní desatero nesplňují očekávání do nich vložena. Opak desatera je nyní právem a mnohdy i povinností.

5.5. Závěrem

Ze sděleného vyplývá, že není nic pod sluncem, co by bylo pro nás dobré a užitečné, co by nám chtěl ateismus dát. To bychom jinak museli zkonstatovat, že Bůh na něco zapomněl a to není možné.

---

60 Každoročně se téměř čtvrtina těhotných žen rozhodne pro interrupci (cca 53 milionů ročně). *ZDRAVÍ*. <http://www.naseinfo.cz/clanky/zdravi-a-pece/sexuologie-urologie/antikoncepce/interupce/fakta-o-potrateg-v-celosvetovem-meritku>. Vyhledáno 13.5.11.

UZEL, Radim, MUDr. *Antikoncepce a potraty v ČR*. In Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu. <http://www.solen.cz/pdfs/int/2002/08/14.pdf>. Vyhledáno 13.5.11.

6. Autorská práva

Od roku 1948 byla mnohokrát kodifikována lidská práva. V ovzduší visí otázka: Kde jsou kodifikovaná práva Boha? Nerespektovat Autora práva a spravedlnosti, nerespektovat Stvořitele člověka, znamená dát svobodu dědičnému hříchu, což se právě přijetím svobody svědomí stalo.

Deklarování lidských práv je naprosto v pořádku, ale ať je státní uspořádání postaveno na jakkoliv spravedlivých touhách, nikdy nedojde k jejich naplnění, pokud nebude akceptován a plně uznán Tvůrce všech dober. Pokud nebude uznáno formálně Jeho panství, všechny snahy o spravedlnost budou pouze literou (zbožným přáním), neboť na provádění nebude dost mravní síly. Jak říká sv. Pavel: *Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci. Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá. Objevují tedy takový zákon: Když chci činit dobro, mám v dosahu jen zlo. Ve své nejvnitřnější bytosti s radostí souhlasím se zákonem Božím; když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizuje má mysl, a činí mě zajatcem zákona hříchu, kterému se podřizují mé údy. Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho (Řím 7,19-25).* To platí jak pro jednoho člověka, tak pro celou společnost.

Aby měla deklarace lidských práv žádoucí efekt, je nutné začít s prosazováním práv Boha.

Proto by měla být požadována úcta ke Stvořiteli a uznání Jeho Autorských práv! Společnost, která sama sebe chce reflektovat jako svobodnou, má mít v prvním bodu ústavy deklarovanou úctu ke Stvořiteli a všeobecnou vědomost, že Jemu vděčí za svoji svobodu a všechna dobra, která přičinlivou prací a respektem ke všemu tvorstvu, rozvíjí. Společnost, která ignoruje tuto skutečnost, nedeklaruje nic jiného, než vlastní nevědomost! Po deklaraci úcty k Bohu teprve začíná úcta k člověku s kodifikací lidských práv!

Pak je třeba

- 1.) Vrátit pravdě její původní podstavec
- 2.) Vrátit svobodě její podřízenost pravdě

Takový je nárok i právo Boha Otce Stvořitele, Syna Vykupitele a Ducha Svatého Posvětitel, na své stvoření. Správně by to měl člověk uznat. Vyžaduje to nejen pravda, ale i spravedlnost.

6.6. Boží svoboda pro člověka

Zavázat lidi ve svědomí ke svému Stvořiteli je přece něco úplně normálního a rozumí tomu každý. I nevěřící chápe požadavek mravnosti ve svém svědomí a má smysl pro Boha, který je latentně přítomen v každém člověku. Tento smysl pro Boha se nemá upozadovat, ale upřednostňovat. Svoboda v občanskoprávní rovině pak spočívá v tom, že nikdo není žádnou světskou ani církevní mocí nucen jednat proti svému přesvědčení. Současná praxe je taková, že soukromě může člověk věřit a bezohledné jednání lidí je zákonem povoleno. Je žádoucí, aby to bylo naopak. Bůh je totiž Stvořitelem světa a má nárok na uznání v celospolečenském rozměru. Takže ve své soukromé rovině by mohl člověk závazek vůči Stvořiteli odmítnout, ale společností mu nebude dovoleno bezohledné jednání, které je nyní akceptováno.

6.7. Autorská práva Boha

Člověk si různým způsobem ochraňuje své duševní vlastnictví. Podle § 2 Autorského práva⁶¹ o Díle se dozvíme, že *(1) Předmětem práva autorského je... dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě....*
(2) Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním "duševním výtvořem" ....

Něco tu není v pořádku. Pokud má člověk nárok na poctu za duševní úroveň, která je tak mimořádná, že zasluhuje právní ochranu, kde jsou společností uznaná autorská práva Toho, který tuto duševní úroveň převyšuje? Pokud jsou hodnoty lidského ducha to, co zasluhuje ocenění, kde je ocenění Boha? Kde je hromadná Bohopocta, klanění ve velkém a permanentní adorace?

Neustále dokola se opakuje pád andělů, kteří nechtějí sloužit. Vypadají dobře, jsou inteligentní, umí myslet, celkem jim nic neschází, tak na co Boha? Jenom samé nesmiš musíš. Komu by se to líbilo? Vývoji se nemusíš zpovídat. Zapomněli, že "křídla", která mají jsou od Hospodina a že bez Boha svého Stvořitele nejsou schopni mrknout ani okem.

---

61 Autorský zákon. http://www.nkp.cz/o_knihovnach/AutZak/Index.htm. Vyhledáno 6.12.11

Podívejme se o co se člověk připravuje, když odmítá Boha, svého Stvořitele:

Jestliže budeš opravdově poslouchat Hospodina, svého Boha, a bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy, které ti dnes udílím, vyvýší tě Hospodin, tvůj Bůh...A spočinou na tobě všechna tato požehnání, když budeš poslouchat Hospodina, svého Boha:

Hospodin přikáže, aby s tebou bylo požehnání ve tvých sýpkách a na všem, k čemu přiložíš ruku. Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi, kterou ti dává. Hospodin si tě ustaví za svatý lid, jak ti přísáhl, když budeš na příkazy Hospodina, svého Boha, dbát a chodit po jeho cestách. Všechny národy země budou vidět, že se nazýváš Hospodinovým jménem, a budou se tě bát...Hospodin ti dá nadbytek dobrého...Hospodin ti otevře svou štědrou pokladnici, nebesa, aby v pravý čas dal tvé zemi déšť a požehnal každé práci tvých rukou...Hospodin tě učiní hlavou a ne chvostem, budeš vždycky stoupat výš a neklesneš níž, budeš-li poslouchat příkazy Hospodina, svého Boha, které ti dnes udílím, abys je bedlivě dodržoval. Neuchýlíš se napravo ani nalevo od žádného ze slov, která vám dnes přikazuji, tím, že bys chodil za jinými bohy a sloužil jim (Dt 28, 1-14).

Ovšem Bůh nedává jenom zaslíbení, ale i konec požehnání pro národ, který Ho vytěsnil ze svého středu. Co si člověk vybere, v tom bude žít.

Dějiny potvrzují Boží slova.

Vytčeného cíle bylo dosaženo

Na závěr této bakalářské práce konstatujeme, že jsme se k vytčenému cíli dobrali, tak jak jsme to zamýšleli. Čistě rozumovými argumenty jsme se dopracovali k apodiktickému důkazu Boží existence a dalšími rozumovými argumenty byla určena identita Boha.

Cílem této práce, jak již bylo uvedeno v úvodu, je vnést dokázané skutečnosti do společnosti tak, aby byly ke prospěchu lidstva, jako i jiné výdobytky vědy. Praktická teologie a to v tomto případě její morálně etický rozměr má fundamentální podstavec. A právě na tento podstavec by měla být naroubována aplikace ozdravných změn společnosti. Totiž pokud společenské změny nemají nosnou myšlenku, nemají dlouhého trvání, jak jsme toho svědky. Koncepce nového uspořádání post-křesťanské Evropy proto musí mít nosnou myšlenku, která spočívá na jistotě Boží existence. Proto bylo nutné vycházet k tomuto cíli z fundamentální teologie, aby se ukázala opodstatněnost a naprostý soulad rozumu a víry.

Ukončíme tuto práci, jak jinak než Božím slovem. Bůh, náš Stvořitel a největší milovník člověka je nejkompentnější poučovat své milované stvoření o tom, co je pro něho dobré a co špatné. Bůh dal svému stvoření skrze Písmo svaté a svátosti svůj jedinečný program. Má někdo lepší? Existuje lepší program pro člověka než: *"Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své mysli a z celé své síly!"* a *"Miluj bližního svého jako sám sebe!"* Bůh sám odpovídá: *"Většího přikázání nad tato dvě není"* (Mk 30-31).

Nikdo a nic není schopno zhotovit člověku lepší program úspěšného života než jeho vlastní Stvořitel. Vědomí Boží existence ve společenské rovině *nutí* jednotlivce i státy jednat v souladu s Boží vůlí a koncipovat zákony společnosti spravedlivě. Cesta k svévoli a manipulaci s člověkem, v jakémkoliv stadiu jeho bytí, je tímto vědomím Boží existence maximálně potlačena. To nám ukazují dějiny církve, že tam kde se dbalo Božích nařízení a byly prosazeny státní mocí do společnosti, společnost vzkvétala. Dokonalou společnost na zemi, kde lidé podléhají dědičnému hříchu, nelze vytvořit, ale je naší povinností se o to snažit. *Bud'te tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec* (Mt 5,48). Víme z vlastní zkušenosti i z historie, že tam kde se dbá Božích zákonů je zlo eliminováno a má jasné kontury. Zlo zůstává zlem a dobro dobrem. Je tedy jasné, co přijmout a co odvrhnout.

Velikost Evropy je daná křesťanstvím, ne idejemi sekulárního charakteru. Co sekulární řád má v sobě dobrého, třeba kodifikaci lidských práv, má z křesťanství. Ale už nemá schopnost dodržovat to, co si sám ustanovil. Stačí poukázat na základní právo, a to právo na život. Toto nejzákladnější právo je manipulací znetvořeno z vědomí odpovědnosti za

počatý život na možnost volby a právo usmrtit vlastní dítě. Takovými a podobnými zákony proti přírodě a proti Bohu nemůže Evropa zůstat veliká a ani prosperující!

Jistě existují i v dobré víře nebezpečí. To souvisí s porušeností člověka, která se nevyhýbá nikomu. Nicméně vírou ke svobodě Božích dětí, lze tato nebezpečí eliminovat tak, že ve výsledku, se projeví zcela marginálně, tedy zcela opačně než je tomu v případě vyloučení Boží vůle ze života společnosti: *Od své mladosti, a jsem už starý, jsem neviděl, že by byl opuštěn spravedlivý, nebo že by jeho potomci žebrali o chléb (Ž 37,25).*

Jak bylo ukázáno, není třeba žádné velké vědy k tomu, aby se prosperita společnosti rozvinula do mohutných rozměrů. Člověk je Hospodinem stvořen tak, aby pokud přijme Slovo Boží - tedy kompletní koncepci, kterou je Kristus, mohl rozvinout svůj lidský potenciál maximálně. Proto jediný kód, který má lidstvo luštit a rozluštit je: Ježíš Kristus - Kompletní Stvořitelova koncepce. On jediný je totiž Cesta, Pravda a Život pro všechny. 62

---

62 Ježíš mu odpověděl: „*Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne*“ (Jan 14,6).

DOSLOV

Moudrost a hloupost (Přísl 9, 1-18)

Moudrost si vystavěla dům, vytesala sedm sloupů. Porazila dobytče, smísila víno a prostřela svůj stůl. Vyslala své dívky, volá na vrcholu městských výšin: „Kdo je prostoduchý, ať se sem uchýlí!“ Toho, kdo nemá rozum, zve: „Pojďte, jezte můj chléb a pijte víno, které jsem smísila, nechte prostoduchosti a budete živi, kráčejte cestou rozumnosti!“

Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost.

Neboť skrze mne se rozhojní tvé dny, přibude ti let života. Jsi-li moudrý, k svému prospěchu jsi moudrý, jsi-li posměvač, sám na to doplatíš. Paní Hloupost je halasná, prostoduchá, vůbec nic nezná. Sedá u vchodu do svého domu, na křesle na městských výšinách, a volá na mimojdoucí, kteří jdou po přímých stezkách: „Kdo je prostoduchý, ať odbočí sem!“ Toho, kdo nemá rozum, zve: „Kradená voda je sladká a pokoutný chléb blaží.“ Ale on neví, že je tam říše stínů a že v hlubinách podsvětí jsou ti, jež pozvala.

Ano, v hlubinách stínů prodlévají ti, kteří odvrhli svého Boha, svého Spasitele a nevzdali mu čest a chválu. Tam je jejich ateismus - místo bez Boha, místo kde je jen pláč a skřípění zubů navěky.⁶³

Kdo nechválí Boha, který musí být svým stvořením chválen, se na svém Stvořiteli proviňuje. Tento důkaz Boží existence je sice poznáním o tom, že Bůh existuje, ale toto poznání není víra. Víra je dimenze, kterou důkaz Boží existence nezprostředkovává. Do této dimenze, osobního vztahu s Bohem, se vstupuje modlitbou.

---

63 Mt 13,41-43

Seznam použitých zkratek

a.s.	anathema sit (lat.) – buď proklet
atp.	a tak podobně
DH	Dignitatis Humanae – Deklarace II. vat. koncilu o náboženské svobodě
DNA	Deoxyribonukleová kyselina – nositelka genetické informace organismů
Dt	Deuteronomium – Pátá Mojžíšova
DV	Dei verbum
DVK	Druhý vatikánský koncil
Ef	Efezským
Ex	Exodus – Druhá Mojžíšova
Gn	Genesis - První Mojžíšova
Iz	Izajáš
kap.	kapitola
Kán.	Kánon
kol. r.	kolem roku
2. Kor	Druhý list Korintským
Mdr	Kniha moudrosti
Mk	Marek
Mt	Matouš
2. Metaf.	Aristotelova Metafyzika 2. kniha
NZ	Nový zákon
P 52	Papyrus P 52, anebo Papyrus Rylands Greek 457, je nejstarší dochovaný text Nového zákona
P 46	Papyrus 46 je nejstarší papyrus obsahující text listů sv. Pavla (Chester Beatty P 46)
P 66	Papyrus 66 (Papyrus Bodmer II) je papyrový kodex z první poloviny 2. stol. obsahující velkou část Janova evangelia
po Kr.	po Kristu
Př.	Přísloví
př. Kr.	před Kristem
řec.	řecky
Řím	Římanům

stol.	století
sv.	svatý
II. vat.	Druhý vatikánský koncil
Zjev.	Zjevení Janovo
Ž	Žalm
Žd	List Židům

Seznam literatury

ABZ.cz. [citováno 1.12.11.]. <http://www.slovník-cizích-slov.net/logos/>.

AQUINSKÝ, Tomáš, sv. *Summa theologická*. [citováno 31.8.11].
<http://krystal.op.cz/sth/sth.php?&next>.

ANZENBACHER, Arno. *Úvod do filozofie*. 2. vydání. České Budějovice: Státní pedagogické nakladatelství v Praze, 1990.

ANZENBACHER, Arno. *Křesťanská sociální etika. Úvod a principy*. Brno: (CDK), 2004.

Autorský zákon. [citováno 6.12.11.]. http://www.nkp.cz/o_knihovnách/AutZak/Index.htm,

BENEDIKT XVI. - papež. *Promluva ke členům Mezinárodní teologické komise, ze dne 1.12.2009*. [citováno 1.3.11.]. http://www.radiovaticana.cz/clanek_print.php4?id=12105.

BIBLE – Písmo svaté starého a nového zákona (včetně deuterokanonických knih), Český ekumenický překlad. [citováno 7.12.11.]. In <http://www.biblenet.cz/>.

Biskupství královehradecké. [citováno 18.2.11.].
www.diecezch.cz/bakalari/texty/ucitelsky_urad.rtf.

CARDAL, Roman. *Rigorizovaný důkaz Boží existence – Díl 1. Díl. 3*. [citováno 7.12.11.]. In http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=230.

Distance – Revue pro kritické myšlení (internetový časopis) <http://www.distance.cz/>.

DRUHÝ Vatikánský koncil. In *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství s.r.o., 2002.

FRANZEN, August. *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon, 1992.

FUCHS, Jiří: *Spor o rigorizaci důkazu Boží existence LOGIKA VERSUS NOETIKA?* [citováno 25.11.11.]. In http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=334&Itemid=51.

CHARDIN, Pierre, Teilhard, de. *Křesťanstvo jako budoucnost světa*. In BOUBLÍK Vladimír, *Člověk očekává Krista*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

iEncyklopedie Karmelitánského nakladatelství. [citováno 7.12.11.]. In <http://www.iencyklopedie.cz/anselm-z-canterbury/>.

JAN PAVEL II. – papež. *Fides et ratio*. [citováno 25.11.11.].
http://www.kebrle.cz/katdocs/FidesEtRatio.htm#_ftnref44.

JERUZALÉMSKÁ BIBLE. *Evangelia*. Praha: Krystal OP, s.r.o., 2006.

KATECHIZMUS KATOLICKÉ CÍRKVE. Praha: Zvon, 1995.

KATECHIZMUS KATOLICKÉ CÍRKVE. [citováno 12.12.11.]. www.katechismus.cz/.

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY POSLANECKÁ SNĚMOVNA. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. [citováno 3.11.11.]. <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

Novinky. cz. [citováno 25.11.11.]. <http://www.novinky.cz/veda-skoly/194164-vedeckou-anticenu-bl-b-ziskal-byvaly-klausuv-mluvci-hajek.html>.

PRVNÍ Vatikánský koncil. In *Dokumenty I. vatikánského koncilu*. Praha: Krystal OP s.r.o., 2006.

PIUS XII. - papež. *Humani generis. Encyklika papeže Pia XII. o některých falešných názorech, které podkopávají základy katolické nauky z 12. srpna 1950*. Olomouc : Matice cyrilometodějská s.r.o., 2004.

RAHNER, Karl. *Očekávání slova*. In BOUBLÍK, Vladimír. *Člověk očekává Krista*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

ŘEHOŘ XVI.- papež. *Mirari vos arbitramur 1832*. [citováno 8.12.11.] . In *Vendée, hlas integrálního katolicizmu*. http://vendee.cz/texty/mirari_vos.html.

SKOBLÍK, Jiří ThDr., *Přehled křesťanské etiky*, 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004.

SOUSEDÍK, Stanislav a DVOŘÁK, Petr. *Problém dokazování Boží existence*. [citováno 25.11.11.]. In http://www.distance.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6&idc=333&Itemid=51.

Theofil.cz. [citováno 5.12.11.]. <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=322>.

UZEL, Radim, MUDr. [citováno 13.5.11]. *Antikoncepce a potraty v ČR. Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu*. <http://www.solen.cz/pdfs/int/2002/08/14.pdf>.

Wikipedie. *Historický Ježíš*. [citováno 9.12.11.]. http://cs.wikipedia.org/wiki/Historick%C3%BD_Je%C5%BE%C3%AD%C5%A1.

WOODS, Thomas E., Jr. *Jak katolická církev budovala západní civilizaci*. Praha: Res Claritatis, 2008. Zadní přebal knihy.

ZDRAVÍ. Fakta o potratech v celosvětovém měřítku. [citováno 13.5.11.]. <http://www.naseinfo.cz/clanky/zdravi-a-pece/sexuologie-urologie/antikoncepce/interupce/fakta-o-potrateg-v-celosvetovem-meritku> .